

**UNIVERSITATEA „BABEȘ – BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE**

ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

**ELEMENTE APLICATE DE PRAGMATICĂ LINGVISTICĂ
ȘI DE ANALIZĂ AUTOMATĂ A DISCURSULUI DIDACTIC**

REZUMAT

conducător științific:

prof. univ. dr. Elena DRAGOȘ

doctorand:

Felicia-Stela IONESCU

– 2014 –

SUCCESIUNEA DE CONȚINUTURI

Sucesiunea de conținuturi	1
Sigle și abrevieri	6
Cuvinte-cheie	8
ARGUMENT	9
OBIECTUL DE STUDIU ȘI CONSIDERENTE INIȚIALE	10
MOTIVAREA ALEGERII SUBIECTULUI, UTILITATEA ȘI FINALITĂȚILE STUDIULUI	12
EXEMPLIFICĂRI INCLUSE ÎN CORPUS	16
METODE APLICATE ÎN STUDIU	17
PRECIZĂRI TERMINOLOGICE ȘI TEHNICE. DOMENII DE REFERIRE	20
CAPITOLUL I. PRAGMATICA LINGVISTICĂ ȘI ANALIZA DE DISCURS – LINII DE FORȚĂ	23
I.1. PRAGMATICA ȘI ALTE RAMURI ALE LINGVISTICII	23
I.2. STADII ÎN DEZVOLTAREA PRAGMATICII LINGVISTICE.....	30
I.2.1. <i>Perspective teoretice ale pragmaticii lingvistice</i>	30
I.2.2. <i>Selecție de lucrări românești – contribuții la dezvoltarea pragmaticii lingvistice</i>	35
I.3. CONCEPTE OPERAȚIONALE DE PRAGMATICĂ LINGVISTICĂ....	40
I.3.1. <i>Elemente de discursologie</i>	40
I.3.1.1. Definiții ale discursului	40
I.3.1.2. Tipuri de discurs.....	45
I.3.1.3. Acte de limbaj	49
I.3.1.4. Strategii discursive	52
I.3.1.5. Mecanisme discursive	56
I.3.2. <i>Argumentarea – mecanism discursiv manifestat în comunicarea didactică</i>	57
I.3.2.1. Argumentarea din perspectiva lingvistică – definiții, caracteristici, modalități de manifestare	57
I.3.2.2. Concepte ale argumentării	68
I.3.2.3. Strategii argumentative	70
I.3.3. <i>Context și cotext</i>	71
I.3.3.1. Rolul contextului / cotextului.....	75
I.3.3.2. Tipuri de context	77
I.3.3.3. Nivele contextuale	86
I.3.4. <i>Coerență și coeziune</i>	88
I.4. ELEMENTE DE ANALIZĂ A DISCURSULUI	91
I.4.1. <i>Modelul francez inovator. Analiza cognitiv-discursivă</i>	95
I.4.2. <i>Categorii de analiză în modelul inovator</i>	96
CONCLUZII LA CAPITOLUL I	98

CAPITOLUL AL II-LEA. DISCURSUL DIDACTIC – FORME ȘI CARACTERISTICI. ELEMENTE DE PRAGMATICĂ A DISCURSULUI DIDACTIC.....	106
II.1. DEFINIȚII.....	106
II.2. FORMELE DISCURSULUI DIDACTIC.....	111
II.3. CONSTRUCȚIA DISCURSULUI DIDACTIC.....	113
II.4. PROCEDEE DISCURSIVE ȘI ARGUMENTARE ÎN DISCURSUL DIDACTIC MEDIAT	115
II.4.1. Explicația.....	116
II.4.2. Definiția.....	117
II.4.3. Argumentarea – proiecții în discursul didactic	118
CONCLUZII LA CAPITOLUL AL II-LEA.....	119
CAPITOLUL AL III-LEA. ELEMENTE PRACTICE ALE STUDIERII DISCURSULUI DIDACTIC MEDIAT.....	120
III.1. DISCURSUL DIDACTIC MEDIAT, DIN PERSPECTIVA INFORMATICĂ.....	120
III.1.1. Didactica și Metodica Limbii și literaturii române	120
III.1.2. Informatica aplicată.....	122
III.1.3. Puncte de vedere cu referire la efectele medierii discursului didactic	124
III.1.4. Influența calculatorului asupra comunicării didactice – discursul didactic în situația educațională asistată electronic	127
III.2. SISTEMUL EDUCAȚIONAL INFORMATIZAT – SEI ȘI ADVANCED E-LEARNING – AEL. LECȚIA ASISTATĂ ELECTRONIC (LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN LICEU).....	129
III.3. PROGRAMUL TROPES.....	132
III.3.1. Interpretare semantică și pragmatică.....	137
III.3.2. Analiza lexicală și semantică.....	139
III.3.3. Analiza morfo-sintactică	140
III.3.4. Analiza cronologică	140
III.3.5. Analiza cognitiv-discursivă	141
III.4. DESCRIEREA ȘI ANALIZA CORPUSULUI REPREZENTATIV PENTRU DISCURSUL DIDACTIC	142
III.4.1. Text 1 – Programa de Limba și literatura română – clasa a IX-a 143	
III.4.1.1. Analiza lexico-semantică aplicată – text 1.....	145
III.4.1.2. Relații și scenariu în textul 1	159
III.4.1.3. Analiza morfo-sintactică aplicată – text 1.....	166
III.4.1.4. Episoade, rafale, analiza cognitiv-discursivă – text 1.....	173
III.4.2. Text 2 – Manualul profesorului – clasa a IX-a.....	176
III.4.2.1. Analiza lexico-semantică aplicată – text 2.....	178
III.4.2.2. Relații și scenariu în textul 2	189
III.4.2.3. Analiza morfo-sintactică aplicată – text 2.....	194

III.4.2.4. Episoade, rafale, analiza cognitiv-discursivă – text 2.....	204
III.4.3. <i>Text 3 – Lecția electronică de Limba și literatura română.. – clasa a IX-a – Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu</i>	206
III.4.3.1. Analiza lexico-semantică aplicată – text 3.....	209
III.4.3.2. Relații și scenariu în textul 3	217
III.4.3.3. Analiza morfo-sintactică aplicată – text 3.....	222
III.4.3.4. Episoade, rafale, analiza cognitiv-discursivă – text 3.....	228
CONCLUZII LA CAPITOLUL AL III-LEA. CONSIDERAȚII DIDACTICE	231
CAPITOLUL AL IV-LEA. NOI APLICAȚII DIDACTICE ALE	
REZULTATELOR STUDIULUI – SUPTUL DE CURS ÎN MEDIUL	
VIRTUAL	234
IV.1. AVANTAJELE E-LEARNING.....	235
IV.2. PROIECTAREA PAGINII VIRTUALE. CARACTERISTICI DE	
CONSTRUCȚIE	239
IV.3. STRUCTURA SITE-ULUI DE CURS ONLINE ELEMENTE DE	
PRAGMATICĂ LINGVISTICĂ.....	242
IV.3.1. Inițierea, descrierea și gestionarea site-ului	244
IV.3.2. Arhitectura site-ului Elemente de pragmatică lingvistică.....	251
IV.3.3. Prima pagină.....	254
IV.3.4. Pagina a 2-a: Organizarea cursului	255
IV.3.5. Pagina a 3-a. Cursuri.....	257
IV.3.6. Pagina a 4-a. Bibliografia.....	259
IV.3.7. Pagina a 5-a. Evaluare.....	260
IV.3.8. Pagina a 6-a. Calendarul cursurilor și anunțuri.....	261
IV.3.9. Pagina a 7-a. Studiul.....	263
IV.3.10. Pagina a 8-a. Autorii.....	264
IV.3.11. Pagina de corespondență.....	265
IV.3.12. Considerații privind utilizarea site-ului de curs	266
CONCLUZII LA CAPITOLUL AL IV-LEA. EFICIENȚA LECȚIEI	
ASISTATE PE CALCULATOR ÎN PĂSTRAREA PROPRIETĂȚII	
LIMBAJULUI.....	266
CONCLUZII ALE STUDIULUI.....	270
ELEMENTE ANEXATE.....	274
ANEXA 1. CORPUS DE TEXTE ANALIZATE AUTOMAT	274
Text 1 – Programa de Limba și literatura română – cl. a IX-a.....	274
Text 2 – Manualul profesorului – clasa a IX-a	289
Text 3 – Lecția electronică de Limba și literatura română – clasa a IX-a –	
Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu	297
ANEXA 2. HARTA CONCEPTUALĂ A TEZEI DOCTORALE	307
ANEXA 3. EPISOADELE PREZENTEI LUCRĂRI.....	308
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ.....	309
1. DICȚIONARE	309

2. CĂRȚI DE AUTOR.....	311
3. ARTICOLE ÎN PERIODICE.....	332
4. REVISTE, SINTEZE, VOLUME DE CONFERINȚE ȘI ALTE PUBLICAȚII	348
5. TEZE DE DOCTORAT ȘI DISERTAȚII.....	352
6. SITOGRAFIE	353
Listă a figurilor	356
Indexare de cuvinte frecvente.....	361
Indexare onomastică.....	369
REZUMAT.....	376
RÉSUMÉ.....	377

CUVINTE-CHEIE

analiză automată, analiză de discurs, argumentare, comunicare, context, cotext, discurs, discurs didactic, discurs didactic mediat, *e-learning*, lecție electronică, limbaj, pragmatică lingvistică, text, univers semantic

NOTĂ: Cuvintele-cheie au fost stabilite ținând cont și de rezultatele obținute prin analiza automată a textului prezentei teze de doctorat, cu aplicarea softului TROPES.

REZUMAT

Teza de doctorat *Elemente aplicate de pragmatică lingvistică și de analiză automată a discursului didactic* dezvoltă, într-o manieră interdisciplinară, aspecte legate de analiza automată a discursului didactic în ipostaza sa de text normativ, instrucțional sau educațional, uneori transmis prin intermediul calculatorului și urmărește să releve gradul de manifestare a unor caracteristici pragmatice sau discursive, construcția universurilor semantice, relaționările și cronologia referențială, în texte care aparțin programelor școlare și pachetelor de lecții electronice pentru Limba și literatura română, din cadrul programului educațional AEL.

Obiectul de studiu și considerente inițiale

Lucrarea și studiul întreprinse de noi în cadrul școlii doctorale vizează aplicarea câtorva elemente fundamentale ale pragmaticii lingvistice și ale analizei discursului, cu precădere ale analizei **automate** a discursului, din perspectiva identificării modului de manifestare a unor ocurențe conceptuale și a unor aspecte pragmatice și semantice, în special, în discursul didactic, în formele sale caracteristice comunicării didactice mediate de calculator și ale textelor considerate normative în managementul disciplinei *Limba și literatura română*.

Considerentele inițiale ale tezei noastre își au rădăcinile în ideea lui Greimas (1983: 17): „comunicarea nu mai este considerată un simplu transfer de cunoștințe, ci o strategie de persuasiune și interpretare, ea se bazează pe o relație fiduciară modulată de instanțele explicite ale credibilizării și asumării acestei credibilități”, menționată de Daniela Rovența-Frumușani și de Elena Dragoș: „*semioticile modale se subsumează semioticilor comunicaționale, dominate de conceptul de eficacitate (legată de comunicarea asumată sau participativă)*” (Rovența-Frumușani 1995: 173 și Dragoș 2000: 89). Pornind de la acestea, ne-am propus să identificăm, în prezentul studiu doctoral, formele sub care unele elemente definitorii ale conceptului de discurs și, în mod particular, unele

concepte pragmatice și semantice, se regăsesc între caracteristicile discursului didactic mediat de calculator, reflectate printr-o analiză automată.

Avem în vedere, încă de la început, trei considerente:

(1) Discursul didactic, mai ales cel mediat de calculator, potențează, pe de o parte și, în același timp, minimalizează manifestarea unora dintre caracteristicile comunicării, în general și ale comunicării didactice, în special.

(2) Analiza semantică automată a corpusului format din texte de didactică normativă (programa școlară), sau a celor care însoțesc conținuturi didactice pentru predarea Limbii și literaturii române, realizate electronic, prefigurează gradul în care acestea se subscriu propriilor domenii de referință și gradul în care ele sprijină conceptual cadrul didactic în atingerea scopurilor sale pedagogice.

(3) Comunicarea didactică asistată de calculator are drept principale forme lecția electronică și cursul *online*, abordabile cu succes și de către cadrul didactic de formație umanistă.

În studiul nostru, pornim de la ideea că, în orice formă de învățământ, preuniversitară sau universitară, măiestria didactică poate fi pusă și mai mult în valoare atunci când informațiile de transmis și competențele de format sunt susținute de logistică în traseul lor către elev sau student, iar calitatea procesului educativ și instructiv este astfel sporită. De asemenea, avem în vedere că discursul didactic reprezintă o formă particulară a discursului, formă la nivelul căreia caracteristicile conceptului se regăsesc în grade diferite de manifestare.

Motivarea alegerii subiectului, utilitatea și finalitățile studiului

Selectarea subiectului de studiu al tezei de față are o strânsă legătură cu provocările pedagogice ale secolului nostru, cu care se confruntă cadrul didactic de formație umanistă, profesorul de Limba și literatura română, determinat să își performeze competențele științifice și pedagogice cu suportul tehnologiei și al informaticii, discipline pentru care fie că a fost prea puțin format în timpul studiilor universitare, fie că a avut prea puține resurse disponibile.

Preocupările intense de informatizare a învățământului, din ultimii 10-15 ani și, mai ales, introducerea în școală a lecțiilor electronice în sistemul *Advanced*

e-Learning – AEL, ne-au prilejuit constatarea că, pentru disciplina *Limba și literatura română*, profesorii au la dispoziție un număr restrâns de resurse electronice și metodologice, ca și dorința de a aduce spre dascălul de formație umanistă facilități ale instrumentelor electronice de prelucrare a limbajului, au generat studiul de față. Am avut în vedere, în 2004, la data începerii documentării, teoriile pragmaticii lingvistice, dezvoltate în școala de lingvistică reprezentată de Jacques Moeschler, apoi de Mircea Borcilă, Carmen Vlad, Ștefan Oltean, Liana Pop, Ligia Stela Florea, Elena Dragoș, în Școala doctorală clujeană și le-am adăugat, pe parcursul studiului unei vaste bibliografii, elementele de discursologie și de analiză automată a discursului, aplicate de francezii Rodolphe Ghiglione și Pierre Molette, prin dezvoltarea softului de analiză semantică TROPES, adus în versiune românească, în 2011, de Dan Caragea. Am avut în permanență în atenție valorificarea și prelucrarea textelor produse pentru susținerea lecțiilor din cadrul AEL, în special pentru *Limba și literatura română*.

Dacă resursele bibliografice consacrate în istoria pragmaticii lingvistice și ale analizei discursului au fost utilizate în asigurarea suportului teoretic al studiului pentru crearea de conexiuni pertinente și selecții utile aplicației practice, dificultățile întâmpinate în strategia de documentare s-au conturat în aspectele privitoare la prelucrarea unui corpus constituit din texte cu caracter didactic. De menționat că, până la data definitivării tezei noastre de doctorat, se înregistraseră la nivel internațional doar 72 de lucrări științifice realizate cu TROPES, după înregistrările realizate de autorii programului, Dan Caragea evidențiind, în 2013, două asemenea cercetări scrise în limba română (Caragea, Curaj 2013: 135-140). Lista lucrărilor realizate cu Tropes poate fi consultată la adresa <http://tropes.forumactif.fr/t6-travaux-de-recherche-realises-avec-tropes>, publicată la 15.03.2011. În urma activităților de susținere academică a cercetării dedicate informatizării învățământului prin organizarea de manifestări științifice tematice – spre exemplu, Conferința Națională de Învățământ Virtual, am constatat că interesul cercetătorilor s-a îndreptat cu precădere spre alte categorii de discurs – politic, juridic, literar – și mai puțin spre analiza semantico-pragmatică a celui didactic.

Având în vedere cele sus-amintite, ne permitem să constatăm că, la data

încheierii documentării și redactării tezei – august 2014 – lucrarea noastră este singura abordare cu caracter interdisciplinar, realizată de un cercetător român, prin care se analizează automat, cu softul TROPES, un corpus format din texte românești aparținând discursului didactic normativ, instrucțional și educațional, cu deosebire o programă școlară și texte aparținând Sistemului Educațional Informatizat, lecțiilor AEL.

De asemenea, lucrarea noastră se poate înscrie între studiile ale căror rezultate se finalizează prin prezentarea electronică sub forma paginii de Internet, de construcție proprie, cu realizarea conexiunilor electronice directe spre o parte a surselor bibliografice consultate, în special spre cele publicate sau prezentate pe Internet (pagina web https://sites.google.com/site/pragmatica_lingvistica/).

O bună parte a definițiilor pentru conceptele prezentate sunt valorificate de pe portalul lingvistic al Centrului National de Resurse Textuale și Lexicale – CNRTL, accesibil la adresa <http://www.cnrtl.fr>, portal creat în 2005 în cadrul unui proiect dezvoltat la Universitatea din Nancy în Franța. Luând în calcul frecvența demonstrată de o serie de statistici informatice, putem afirma lucrarea noastră face parte dintre puținele care valorifică resursele electronice lexicale internaționale (CNRTL) în definirea conceptelor, alături de cele românești.

Așadar, prin cele trei componente distincte ale sale – **incursiune** în *teoriile pragmaticii lingvistice și ale analizei discursului*, cu precădere a discursului de factură didactică, **trecere în revistă** a *gamei de suporturi educaționale electronice* directe sau pentru învățarea la distanță și **aplicație practică** asupra textelor-suport de lecții electronice pentru nivel liceal și curs informatizat destinat publicului larg – lucrarea de față urmărește să demonstreze că și cadrul didactic din învățământul preuniversitar de formație umanistă îi sunt accesibile procedeele de documentare asistată de calculator, procedeele de tratare automată a discursului didactic și, nu în ultimul rând, exploatarea softurilor informatice în scopuri educaționale. Prin acestea, lucrarea se adresează specialiștilor din învățământ care doresc să valorifice la un nivel superior potențialul discursului didactic și al învățării mediate de calculator. În egală măsură, având în vedere diversitatea bibliografiei consultate, ca și gradul de actualitate al acesteia, lucrarea servește cercetătorilor interesați de domeniile și

subdomeniile vizate în teză.

Exemplificări incluse în corpus

Am aplicat analiza automată de discurs prin intermediul softului TROPES, asupra *Programei de Limba și literatura română pentru clasa a IX-a*, asupra unui *Ghid al profesorului – clasa a IX-a* și asupra textului *Lecției electronice de Limba și literatura română – clasa a IX-a – Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu*, pentru a demonstra modul în care pot fi identificate o parte din componentele discursive în secvențele de discurs didactic destinat perceperii intermediare de calculator. Detalii referitoare la sursele acestor texte și la natura utilizării lor sunt prezentate în debutul fiecărui subcapitol în cuprinsul căruia acestea sunt analizate.

Metode aplicate în studiu

Lucrarea de față completează seria studiilor orientate către analiza discursului didactic din perspectiva pragmaticii lingvistice, îmbinată cu analiza de suprafață, exhaustivă, a proiectării sistemelor educaționale existente, utilizând mijloace software adecvate. Metodele aplicate sunt: studiul bibliografiei, analiza automată a discursului prin intermediul softului TROPES și construcția paginii virtuale a studiului, utilizând facilitățile browser-ului Chrome.

Teza se compune din **Argument**, parte introductivă în care se prezintă obiectul de studiu, considerentele inițiale formulate, metodele aplicate și utilitatea studiului, apoi o secțiune teoretică, în care se tratează **liniile de forță ale Pragmaticii lingvistice și ale Analizei de discurs**, apoi **Formele, caracteristicile și elementele de pragmatică ale discursului didactic**. Capitolul cel mai vast se constituie din prezentarea **Elementelor practice ale studierii discursului didactic mediat**, prin analiza automată a unui număr de trei texte. Într-un capitol distinct am exemplificat **noi aplicații didactice ale rezultatelor studiului – suportul de curs în mediul virtual**, sub forma suportului de curs *online*, pus la dispoziția publicului interesat, prin intermediul unui site realizat personal, pe baza unui șablon preexistent, fără ajutorul vreunui informatician specializat.

Respectând organizarea impusă de metodologii unei asemenea lucrări,

anume părțile majore clasificate (**ARGUMENT, CAPITOLUL I. PRAGMATICA LINGVISTICĂ ȘI ANALIZA DE DISCURS – LINII DE FORȚĂ, CAPITOLUL AL II-LEA. DISCURSUL DIDACTIC – FORME ȘI CARACTERISTICI. ELEMENTE DE PRAGMATICĂ A DISCURSULUI DIDACTIC, CAPITOLUL AL III-LEA. ELEMENTE PRACTICE ALE STUDIULUI DISCURSULUI DIDACTIC MEDIAT, CAPITOLUL AL IV-LEA. NOI APLICAȚII DIDACTICE ALE REZULTATELOR STUDIULUI – SUPORTUL DE CURS ÎN MEDIUL VIRTUAL**), însoțite de componentele consacrate ale lucrărilor științifice (**CONCLUZII ALE STUDIULUI, ELEMENTE ANEXATE, BIBLIOGRAFIE GENERALĂ, Listă a figurilor, Indexare de cuvinte frecvente, Indexare onomastică**, fiecare capitol de teorie sau aplicație se încheie cu o secțiune de concluzii, iar **SUCCESIUNEA DE CONȚINUTURI**, echivalentul a ceea ce în lucrările științifice este denumit clasic 'Cuprins', alături de **Sigle și abrevieri** și lista de **CUVINTE CHEIE**, preced întreaga lucrare), avem în vedere dezvoltarea considerentelor inițiale în capitole distincte. De asemenea, fiecărui considerent și fiecărei etape de documentare îi corespunde câte o metodă de studiu bine definită. Conținutul teoretic al temei analizate este, la rândul său, dezvoltat în subcapitole, detaliind considerentele pe care le-am expus inițial. În demersul nostru analitic am avut în vedere că, „*din perspectiva lingvisticii textului, se solicită investigarea producției unităților de comunicare*” și apoi că „*o caracteristică fundamentală a lingvisticii textului [... este, n.n. I.F.S.] caracterul ei interdisciplinar*” (Dragoș 1984: 151). Ca urmare, am experimentat o combinație de metode provenind din practica unor domenii științifice aparent disjuncte, a căror interconectare însă poate să ancoreze în caracteristicile secolului informatizării, elemente clasice și subiecte de cunoaștere consacrate.

Astfel, **aspectele teoretice** ale problemelor le-am abordat prin metoda studiului bibliografic, având continuitate în metoda deductivă, îndeosebi în metoda ipotetico-deductivă.

Aplicațiile practice au fost derulate utilizând softuri speciale, care sunt descrise în cele ce urmează, iar *harta conceptuală* a conținutului întregii teze este prezentată în *Anexa 2*.

Analiza automată de discurs, aplicată unui set de documente didactice s-a realizat prin intermediul softului de analiză automată a discursului, TROPES, versiunile 8.1. și 8.2. în limba română. Lecțiile AeL sunt descărcate și prelucrate din colecția de compact-discuri Software educațional AEL, editate în septembrie 2004 și completate în septembrie 2006 de SIVCO România, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, în cadrul proiectului SEI, CD nr. 4/2004 și CD nr. 9/2006.

Site-ul destinat cursului *online Elemente aplicate de pragmatică lingvistică* a fost construit de autoare pornind de la un șablon accesat prin intermediul contului personal deschis pentru motorul de căutare Google și browserul Google Chrome, cu un program utilitar gratuit, destinat publicului larg, într-o versiune care a permis modificări și actualizări periodice, de asemenea, gratuite, cu scopul de a facilita accesarea lui de către cât mai mulți utilizatori nespecialiști în informatică.

În realizarea **documentării**, pe lângă resursele consultate în forme imprimare, am valorificat în foarte mare măsură sursele disponibile în format electronic, pe Internet, urmărind ca proveniența acestora să fie de notorietate științifică. Bibliografia tezei cuprinde o selecție de peste 460 de referințe consultate (dintr-un total de peste 3430 cărți, studii, articole, tratate, publicații electronice și imprimate – consultate în mediul real sau în mediul virtual), grupate în 6 categorii (**1. DICȚIONARE, 2. CĂRȚI DE AUTOR, 3. ARTICOLE ÎN PERIODICE, 4. REVISTE, SINTEZE, VOLUME DE CONFERINȚE ȘI ALTE PUBLICAȚII, 5. TEZE DE DOCTORAT ȘI DISERTAȚII, 6. SITOGRAFIE**) și, pentru elocvența consultării directe, mai ales în cazul lucrărilor imprimate, conține, inserată în vecinătatea descrierii, imaginea scanată a copertei exemplarului pe care l-am avut la dispoziție pentru studiu.

Precizări terminologice și tehnice. Domenii de referire

În studiul nostru, *rețeaua procedurală și referențială* reunește vectori teoretici, informaționali și aplicativi din câteva domenii aflate în limite de tangență și anume: *Pragmatica lingvistică, Analiza de discurs, analiza automată a discursului, Semantica, tangențial, Didactica și Metodica Limbii și literaturii*

române și *Informatica aplicată*. Se constituie, la confluența acestor domenii, o triadă (**cunoaștere – aplicare – informatizare**) pe care o valorificăm cu abnegație: *cunoaștem*, recunoaștem și filtrăm teorii ale pragmaticii lingvistice, pentru a le regăsi și *aplica* în spațiul profesional fundamental, prin intermediul instrumentelor electronice și *informaticice* actuale.

Precizăm că în lucrarea noastră ne limităm la o definiție prealabilă a conceptelor din domeniile menționate, pentru a le fructifica, în secțiunile de prezentare a rezultatelor, atât cât permite analiza automată a corpusului de texte, aplicată cu un program informatic cunoscut în mediul de cercetare francez, însă abia intrat în sferile de preocupări investigative românești și exploatat, până acum, cu precădere pentru analiza discursului politic sau economic, deloc, însă, pentru analiza discursului aparținând mediului educațional, fie normativ, fie orientativ-instrucțional, fie didactic mediat de calculator.

CAPITOLUL I. PRAGMATICA LINGVISTICĂ ȘI ANALIZA DE DISCURS – LINII DE FORȚĂ

Primul capitol al studiului nostru concentrează o serie de noțiuni teoretice de bază și este structurat în 4 subcapitole, situând, pentru început, *Pragmatica lingvistică*, între științele limbii și prezentându-i definiția, alături de definițiile *Semanticii* și *Sintaxei*, componente ale *Semioticii*. Am reținut drept important pentru studiul nostru faptul că *Pragmatica este o lingvistică a uzului – cu multiple implicații interdisciplinare –, examinând efectele diverselor componente ale contextului (...) asupra producerii și receptării enunțurilor, atât sub aspectul structurii, cât și al semnificației acestora* (Bidu-Vrănceanu et alii, 2005: 396 s.v. pragmatică). Am urmărit apoi, în liniile generale, stadiile dezvoltării *Pragmaticii lingvistice*, reținând considerațiile lui Françoise Armengaud din **La pragmatique** (1985), ale lui Jacques Moeschler și Anne Reboul, din **Dicționarul de pragmatică lingvistică** (1999), care fixează rădăcinile istoriei Pragmaticii lingvistice în definiția formulată în 1938 de Charles Morris, apoi în conferințele lui John Austin începând cu 1955, și, respectiv, de Paul Grice, începând cu 1967 și următorii, prin susținerea tezelor legate de implicaturi. Forma sintetică a acestei priviri istorice o reprezintă schema genealogiei pragmaticii, construită de

Françoise Armengaud (1985: 120-121), evidențiată de Elena Dragoș (2000: 50). Am realizat apoi o prezentare selectivă de opinii referitoare la perspectivele asupra pragmaticii lingvistice, urmărind să valorificăm câteva elemente de noutate în aceste abordări.

Dorind să evidențiem o serie de contribuții românești la dezvoltarea pragmaticii lingvistice, menționăm cercetările cu care a debutat studiul nostru, mai precis lucrarea fundamentală, care a furnizat, de fapt, tema noastră de studiu, **Introducere în pragmatică**, a Elenei Dragoș, publicată în 2000, însoțită de o serie de articole dedicate unor probleme esențiale pentru viziunea pragmatică asupra textului: *coeziunea, coerența, sensul pragmatic, convexitatea, tipologia textuală, fractarea enunțului și fractarea discursului*. Am continuat selecția de lucrări românești cu prezentarea contribuției altor cercetători preocupați de problematica pragmaticii lingvistice, sau a argumentării, ca mecanism discursiv: Am realizat, la modul general, o incursiune în terminologie și în clasificările cele mai importante legate de unele aspecte pragmatice – **discursul, actele de limbaj, mecanismele discursive**, sau lexicologice – **cuvântul, sensul, câmpul lexical și contextul, tipurile de analize de discurs**. Am urmărit, pe de o parte, să relevăm multitudinea de opinii și cercetări care au vizat aceste probleme și, pe de altă parte, să sistematizăm rezultatele demersurilor științifice de până acum, acestea servindu-ne la conturarea unei imagini de ansamblu și a unui punct de plecare în aplicații *didactice (deductive)* pe oricare din aceste teme.

Abordările noastre teoretice se limitează la sistematizarea conceptelor și precizarea unor sensuri ale acestora, la opiniile de utilitate pentru analizele de discurs operate asupra unor texte din mediul didactic, detaliate în capitolele următoare.

CAPITOLUL AL II-LEA. DISCURSUL DIDACTIC – FORME ȘI CARACTERISTICI. ELEMENTE DE PRAGMATICĂ A DISCURSULUI DIDACTIC

În acest capitol, urmând algoritmul *definiții – forme – caracteristici – elemente specifice*, am abordat *discursul didactic* cu intenția de a identifica principalele aspecte sub care poate fi privită o manifestare a conceptelor

lingvisticii și ale ramurilor acesteia într-un asemenea tip de discurs. Am început prin a decanta seria de abordări taxonomice ale conceptului: *comunicare pedagogică*, expresie utilizată de Constantin Cucuș (1996), Alexandra Silvaș (2008), *comunicare educațională*, în lucrările lui Laurențiu Șoitu (1994), Liliana Ezechil (2001), Ion Ovidiu Pânișoară (2004), *comunicare didactică*, la Olga Ciobanu (2003), Dumitru Orosan (2006), Doina Ștefana Săucan (2003), *limbaj educațional*, cum îl numește Constantin Sălăvăstru (1995), *discurs didactic*, la Teodora Cristea (1983), Daniela Roventța-Frumușani (1995), Elena Dragoș (2000), Ion Albulescu (2006 și 2009), Dan Caragea și Adrian Curaj (2013). Referințele externe pot fi exemplificate cu Jean Dubois (1970), Paolo Fabbri (1979), Jacques Moeschler și Anne Reboul (2001), Olivier Reboul (1984) și alții. Au fost selectate exemple de autori ale căror studii, cercetări, articole și investigații științifice fac parte din bibliografia consultată direct. S-au identificat definițiilor centrate mai mult pe caracteristicile comunicării decât pe mărcile semantice legate de contextul educațional. Noi privim *discursul didactic* ca pe un discurs aparte, educațional, pedagogic, *rezultat* al unui „ansamblu de *proces* prin care se efectuează schimburi de informații și de semnificații între profesori și elevi, aflați într-o anumită situație instructiv-educativă” (Albulescu 2006: 6), făcând astfel asocierea *discursului didactic*, ca unitate pragmatică manifestată în context educațional, cu enunțul, privit ca rezultat al enunțării. Discursul didactic/comunicarea didactică se centrează pe elev, se subordonează nevoilor de cunoaștere ale acestuia.

Putem spune că discursul didactic antrenează o întreagă paletă de acte ilocutionare și acte de maniere semantice (provocări, acte de persuasiune) având ca scop să reconstruiască o competență ideală, corespunzătoare modelului de om pe care profesorul vrea să-l formeze.

Am dezvoltat, în continuare, teorii despre discursul didactic formulate de Doina Săucan (2003), Vasile Dospinescu (1998), Constantin Sălăvăstru (1995), reținând că *limbajul educațional* este „un sistem de semne lingvistice sau nonlingvistice care în manifestarea unei relații de comunicare, determină modificări în sfera personalității receptorului (cognitive, atitudinale, acționale, afective)” (Sălăvăstru 1995: 135), apoi că discursul didactic poate fi analizat ca o

structură de semne, de constructe, de entități care pot sta în locul unor realități, trimit la anumite realități sau se autoreprezintă Constantin Cucuș (1996: 130). Același autor situează comunicarea didactică pe o poziție de „gen aparte de discurs în care demonstrarea și argumentarea, ca acte de explicare și persuadare, se actualizează în mod gradual, completându-se reciproc, în funcție de specificitatea noului context” (Cucuș 1996: 133-134).

Discutând despre formele discursului didactic, am trecut în revistă *discursul argumentativ, explicația didactică, descrierea și narațiunea*, apoi am evidențiat rolul relației *text – intratext*, semnificativă în osatura discursului didactic (Roventă-Frumușani 1995: 92). În legătură cu construcția discursului didactic, am prezentat elementele sale constitutive, *agentul, situația de act, motivul, practica discursivă și formația discursivă*, reținând faptul că „structura internă a discursului depinde de prezența vs. absența interlocutorilor” (Dragoș 2000: 63). Acestei teorii i-am adăugat ideea că însăși inițiativa mesajului este dependentă de raportarea la interlocutor, în cazul acesta ea aparținând elevului, în egală măsură cu profesorul. În cazul discursului didactic mediat de calculator, reciprocitatea relației comunicaționale didactice devine, însă, o balanță înclinată puternic înspre elev, el dobândind responsabilitatea decizională asupra inițierii modului și momentului în care își va însuși un conținut informațional (Orosan 2006: 23).

În ce privește procedeele didactice discursive, ne-am ocupat de tipologia explicațiilor și de structura și funcțiile definițiilor, rezervând un spațiu distinct proiecțiilor argumentării în discursul didactic. Am arătat că, prin discursul său didactic, profesorul face uz de procedee retorice, discursive și logice pentru a modela sentimentele, atitudinile și convingerile elevilor, determinându-i să devină partizanii unor idei, să ia unele decizii corecte, sau să evite altele. Calitatea sporită și înaltă a actului didactic este, astfel, dată de capacitatea educatorului de a-și multiplica efectele determinative-formative asupra elevilor. Succesul major este considerat în momentul în care profesorul, recurgând la strategii de activizare, atinge obiectivul educațional de a îl aduce pe elev în centrul procesului, ca subiect al instruirii, care se valorizează prin intervenție proprie.

Cu toate că *discursul didactic* este privit, în cercetările și studiile

specialiștilor, mai mult sub aspectul său performativ, dintr-o perspectivă pedagogică, antrenând în interpretare mai multe linii de definiție decât cele specifice lingvistice sau, prin extensie, pragmatice, formele acestuia și construcția sa permit operarea cu o serie de concepte integrabile rigorilor unei analize de discurs. Structura sa internă suferă modificări în funcție de prezența sau absența efectivă a locutorilor (în cazul expres al discursului didactic mediat acest fapt putând fi studiat și evidențiat). Asocierea unei tipologii recunoscute ca manifeste în discursurile de tip științific, relevă *explicația*, *definiția* și *argumentarea*, ca procedee discursive și argumentative predominante în discursul didactic.

CAPITOLUL AL III-LEA. ELEMENTE PRACTICE ALE STUDIERII DISCURSULUI DIDACTIC MEDIAT

În acest capitol am descris funcționalitățile softului de analiză automată utilizat, programul TROPES și am realizat o aplicație practică asupra unui corpus format din trei texte de tipuri diferite, utilizate în mediul educațional.

Programul TROPES

Conceput pentru analiza informației, analiza de piață, analize sociologice și politice, analiza textelor științifice, TROPES este un program de procesare naturală a limbii și clasificare semantică care garantează relevanța și calitatea analizei pe text. Varianta românească a acestui program a fost dezvoltată de Dan Caragea, prin UEFISCDI, între 2009-2011, în cadrul Proiectelor strategice, fiind în continuă evoluție. Optând pentru o analiză de texte cu programul TROPES am avut în vedere că utilizarea unui soft deja existent și testat este mult mai avantajoasă decât construirea unui soft nou, la care accesul cadrelor didactice ar fi limitat din motive subiective. Softul de instalare pentru versiunile franceze se poate descărca de la adresa <http://www.semantic-knowledge.com/download.htm>, iar versiunea românească este disponibilă pentru descărcare directă de la adresa <http://www.semantic-knowledge.com/download2.htm>. Explicații complete, în limba română, sunt redată în volumul **Analiza automată a discursului**, de Dan Caragea și Adrian Curaj, publicat la Editura Academiei Române în 2013.

În aplicarea analizei automate a discursului am avut în vedere discuțiile

asupra compoziționalității discursului (Reboul, Moeschler 2001: 186-190) și concluzia potrivit căreia discursul *este oricum compozițional, în sensul că este format din unități inferioare* (Reboul, Moeschler 2001: 190). Considerăm această teorie ca aplicabilă discursului didactic, datorită facilităților pe care programul de analiză automată TROPES le oferă. Credem că acțiunea analitică realizată prin deducerea unităților componente ale textului și gruparea lor categorială este o exemplificare inedită a teoriei susținute de Reboul și Moeschler: *discursul nu este nimic mai mult decât secvența de enunțuri care îl compun* (Reboul, Moeschler 2001: 194-198). Aceasta, însă, nu înseamnă și a reduce interpretarea discursurilor la interpretarea enunțurilor (Reboul, Moeschler 2001: 196), fapt care justifică o abordare a corpusului propus de noi, în sensul pragmaticii discursului. TROPES atinge, prin constructele de analiză propuse și o astfel de abordare.

Interpretare semantică și pragmatică. Odată lansată analiza de text prin intermediul TROPES, ecranul afișează textul integral, iar prima informație relevantă oferită despre acesta se referă la încadrarea textului într-unul din stilurile *argumentativ, narativ, enunțiativ* sau *descriptiv* (Caragea, Curaj 2013: 82), valorificând modurile discursive propuse de Charaudeau (1992). În acest moment pot fi studiate elementele care contribuie la construcția textului, în funcție de distribuția cuvintelor, episoadele esențiale precum și frazele esențiale sau neregularitățile sintactice. De altfel, această primă afișare analitică aduce informații atât despre configurația stilistică a textului, cât și despre modul în care „narratorul se implică în lumea textuală” (Caragea, Curaj 2013: 82), în cazul unui text literar, spre exemplu, evidențiindu-se frecvența unor pronume personale. Manualul de referință al softului TROPES (TROPES Manuel V8.4) indică patru tipuri de *punere în scenă verbală* posibile: dinamică, de acțiune, ancorată în realitate, cu implicarea naratorului sau cu implicarea lui *Eu* (TROPES Manuel V8.4: 10, Trad. I.F.S.).

Analiza lexicală și semantică. După ce a identificat structurile semnificative fundamentale, propozițiile, TROPES configurează referințele identificate în clase semantice (categorie de substantive care sunt purtătoare de informație). Programul se sprijină pe rețele semantice cu dezvoltări speciale, de tip ierarhic, echivalențe. TROPES este conceput astfel încât să trateze și să

prelucreze ambiguitățile semantice aplicând calculul probabilității de ocurență (*numărul de forme canonice și flexionate din aceeași clasă*) a unui anumit sens realizat într-un context particular. O rată medie de eroare atinge valori mici, apropiate de 5% (Caragea, Curaj 2013: 72). În cadrul analizei semantice, referințele identificate se grupează în universuri (niveluri superioare de contragere semantică), fapt care conduce cu ușurință la înțelegerea temelor abordate. Un mod de valorificare a acestei funcții este manifestat în construirea indexărilor documentare (detectarea în mod automat a descriptorilor sau a temelor).

Analiza morfo-sintactică. TROPES distinge categoria morfologică a tuturor cuvintelor din text, tratând într-o măsură considerabilă omonimele (se estimează la 2% rata medie de eroare). TROPES prezintă cuvintele în clase morfologice, indicând numărul de ocurențe și procentajul în raport cu categoria principală și permite vizualizarea, prin 3 tipuri de reprezentare – în grafic, în formă planetară sau în formă stelară –, a dispunerii conceptelor și universurilor semantice, deci a referințelor, unul față de altul și față de verbele apropiate, contribuind și în manieră intuitivă la înțelegerea construcției textului.

Analiza cronologică. Graficele realizate de TROPES pe baza analizei automate relevă și distribuția ocurențelor fiecărei referințe în cuprinsul textului, pe această bază evidențiindu-se **episoadele** discursului investigat, iar **histograma** pune în prim-plan *întreaga povestire în concepte a textului* (Caragea, Curaj 2013: 79). Identificarea **rafalelor** (insistența autorului asupra unei anumite referințe) oferă cele mai interesante informații în analiza cronologică a textului, permițând delimitarea episoadelor și studierea succesiunii conceptelor în *istoria* textului.

Analiza cognitiv-discursivă. Prin această procedură, este pusă în evidență *structura fundamentală de semnificare*, părțile fundamentale ale textului. Fractarea enunțului, după criterii statistice, mai mult decât după criterii logice, conduce la posibilitatea investigării calitative a frazelor, pe baze statistice, în cadrul cărora se manifestă ca funcție densitatea semantică, sau alte aspecte cu caracter axiologic și pragmatic: „afirmații sau negații categorice, structuri de tipul definițiilor, relații de cauzalitate” (Caragea, Curaj 2013: 81). În urma aplicării acestui tip de analiză se pot decupa secvențele sau frazele cele mai importante ale structurii discursive, pilonii de construcție a textului. Exemplificarea acestui tip de

analiză se realizează, în prezenta lucrare, în subcapitolele *III.4.1.4.*, *III.4.2.4.* și, respectiv, *III.4.3.4.*. Având această imagine de ansamblu asupra modului de funcționare și a tipurilor de analiză pe care utilizatorul le poate realiza cu softul TROPES, putem evidenția dimensiunea catoptrică a unei asemenea analize automate, care, pe lângă reflectarea unui *thesaurus* constituit din unitățile semantice existente în texte, devenite, prin plasarea lor în context și cotext, concepte operaționale, pune în lumină și arhitectura discursului, permite, astfel aprecierea gradului în care mesajul reflectă natura intențională a comunicării verbale și se subscie *declarației de intenție* incumbată de titlul și/sau subtitlul discursului.

Cea mai extinsă parte a Capitolului al III-lea este destinată descrierii și analizei corpusului reprezentativ pentru discursul didactic. Din dorința de a avea o reală contribuție la studiul cu specific românesc, ne-am îndreptat atenția spre texte încă neanalizate, selecția fiind puternic motivată și de constatarea că, în pachetul de lecții propuse, ponderea celor de Limba și literatura română este încă ne semnificativă: din totalul de 48 de lecții proiectate a fi prelucrate la disciplina Limba și literatura română, în pachetul AEL, nivelului de liceu îi corespund doar 16 lecții. În selectarea corpusului destinat analizei automate, am avut în vedere avertismentul referitor la ambiguitatea termenului *discurs*, susținută de Dominique Maingueneau, avertisment potrivit căruia discursul „poate desemna atât sistemul care permite producerea unui ansamblu de texte, cât și ansamblul respectiv în el însuși” (Maingueneau 2007: 47). Corpusul de texte asupra cărora am realizat analiza de text este prezentat integral în secțiunea de **ELEMENTE ANEXATE** din studiul nostru. De menționat că, în vederea analizei automate, documentele au fost, mai întâi, prelucrat informatic, astfel încât formatările să fie înlăturate, iar fișierul-text să aibă extensia acceptată de soft.

Text 1 – Programa de Limba și literatura română – clasa a IX-a

Având statutul de text normativ didactic, act oficial prin intermediul căruia se ordonează succesiunea de conținuturi destinate a fi prelucrate elevilor, *Programa școlară pentru Limba și literatura română pentru clasa a IX-a* este în vigoare în perioada efectuării studiului nostru, încă din anul 2009, când a fost

elaborată și aprobată. Astfel, *Programa* are o configurație logică prestabilită, caracteristică tuturor documentelor normative de acest tip: *Notă de prezentare; Competențe generale; Valori și atitudini; Competențe specifice și conținuturi asociate acestora; Recomandări privind conținuturile învățării; Sugestii metodologice*. La deschiderea programului TROPES și încărcarea textului, ecranul principal afișează încadrarea discursului în stilul mai degrabă *descriptiv*, cu o postură *dinamică, de acțiune*. Baza încadrării în stil este dată de prezența în text a unor sensuri de statuare, situare și localizare a obiectelor discursive, calificări și caracterizări. O sintetizare a statisticii construite asupra domeniilor de referință 1, în ambele poziții – *actant* și *actat* – plasează pe primele locuri în ierarhie domeniile *intelect, ordine_și_măsură, concepte_fundamentale, acțiune, spațiu, educație și învățămînt*. Sintetic, gruparea de universuri mai concentrate, grupul de referințe de tip 2 dezvăluie, în cazul acestui text, sferile de interes ale programei școlare, aceasta ilustrând, de fapt, natura textului analizat. Am considerat important să menționăm o listă mai extinsă a universurilor referențiale identificate în *Programa școlară pentru Limba și literatura română pentru clasa a IX-a*, pentru că o parte a acestora ar trebui să se regăsească reprezentate în mai multe tipuri de text didactic derivat din Programa școlară: manual școlar, auxiliare didactice, ghiduri ale profesorului, sau, implicit, texte-suport ale unor lecții electronice, cum sunt cele din sistemul AEL. O altfel de studiere decât cea lingvistică, spre exemplu, o abordare de natură pedagogică, în special curriculară, permite formularea unor aserțiuni legate de conceptele promovate înspre utilizatorii acestui text de Programă școlară – cadrele didactice și experții în educație – și chiar evaluarea gradului în care exemplarul de discurs didactic normativ, în sine, corespunde exigențelor și standardelor derivate din politicile educaționale naționale. Investigația asupra textului nr. 1 – *Programa școlară pentru Limba și literatura română pentru clasa a IX-a* continuă cu identificarea relațiilor existente la nivel propozițional sau frastic între termeni, apoi cu investigarea scenariului propriu al textului, în care se regăsesc arborescent rezultatele trierii succesive a universurilor semantice, aici fiind evidentă aplicarea analizei propoziționale de discurs. Studiarea întregului *Scenariu* este generatoare de concluzii atât de natură lingvistică și semnificativă, cât și de natură pedagogică,

dimensiunea catoptrică a acestei analize punându-se în evidență în stabilirea conceptelor fundamentale cu care acest text didactic normativ statuează valorile cu care cadrele didactice aplicante ale prevederilor sale urmează să opereze în predarea disciplinei specifice. Observațiile făcute în urma analizei morfo-sintactice aplicate acestui text ne pot sugera că în atenția autorului stau câteva combinații frecvente, că la nivelul disciplinei Limba și literatura română, autorii *Programei* sunt preocupați de acțiuni ale profesorului, care să aibă ca obiect *învățarea, textul, ideea, forma, tema, domeniul* și altele, sau, de efecte ale textului, mesajului, ideii, temei literaturii, care pot acționa asupra cuiva sau a ceva, pot genera *învățare*, pot impresiona sau influența elevul. TROPES dezvăluie pentru fiecare dintre aceste referințe, contextele sale ocurente. Perspectiva pragmatică asupra textului poate fi amplificată, în etapa de analiză morfo-sintactică, de revelarea categoriilor de conectori și frecvența acestora în text, ca și de poziționarea lor în osatura discursivă. De exemplu, folosind graficul reprezentativ al cronologiei referințelor, sub care se înfățișează distribuția conectorilor de adiție, și comparând-o cu distribuția, în cronologia textului, a conectorilor de disjuncție, se poate deduce că în acest text se manifestă semnificații conectate, fapte, idei sau caracteristici înșiruite, în aproape toate segmentele ale arhitecturii frastice, mai mult decât idei separate, alternative. Am adăugat investigației morfo-sintactice imaginea de ansamblu a inventarului tuturor categoriilor semantice. O categorie semantică privilegiată, din punctul nostru de vedere, este cea a *substantivului*, pentru că revelarea ei, pe lângă celelalte clasificări semantice operate, aduce utilizatorului un plus important de informație în privința domeniului de referință al textului analizat și poate să conducă la aprecieri pertinente privind cuvintele-cheie ale discursului și, mai important, privind corecta asociere a acestui mesaj cu intenționalitatea manifestă a autorului, declarată prin titlu sau prin enunțuri adiacente. Cu prelucrarea acestor informații desprinse din analiza la nivel de unitate a textului, se poate obține o privire de ansamblu asupra construcției sale. Pe lângă încadrarea stilistică și definirea setărilor textuale, primul cadran al programului contabilizează și arată un număr de 18 fraze notabile, în textul analizat și detectează un număr de 19 episoade. O dispunere matriceală a episoadelor, în cuprinsul căreia sunt relevate și segmentele de persistență a unei

referințe în osatura discursivă, reflectă imaginea de ansamblu a textului și, deși evităm subiectivitatea în afirmațiile noastre, o putem include între cele mai spectaculoase grafuri pe care TROPES le produce. Figurile prezentate în lucrare permit vizualizarea acestei organizări a referințelor din întregul text și, mai ales, examinarea minuțioasă a fiecărui episod în parte. O astfel de analiză automată a *Programei școlare pentru Limba și literatura română pentru clasa a IX-a* poate servi, în sine, profesorilor de Limba și literatura română, pe lângă utilitatea statuată a oricărei programe școlare, pentru a fi conștientiza asupra universurilor semantice operante și, apoi, didacticienilor, în special celor care se ocupă de normativele curriculare, pentru a le releva modul și gradul în care semantica, pragmatica și logica acestui tip de discurs respectă standardele și politicile stabilite și se încadrează acestora. În prezentul studiu, analiza acestui text poate servi ca element de comparație, în ce privește clasele semantice, universurile referențiale, scenariile și perechile relaționale, pentru alte texte, mostre de discurs didactic, analizate în secțiunile *III.4.2. Text 2 – Manualul profesorului – clasa a IX-a* și *III.4.3. Text 3 – Lecția electronică de Limba și literatura română – clasa a IX-a – Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu*.

Text 2 – Manualul profesorului – clasa a IX-a

Ghidul metodologic de utilizare pentru materialul educațional de Limba și literatura română – clasa a IX-a, pe care l-am supus analizei de text, este o componentă a pachetului de materiale electronice destinate predării/învățării lecțiilor prin intermediul sistemului AEL, este un text de orientare pedagogică și însoțește fiecare dintre lecțiile electronice pregătite pentru fiecare dintre disciplinele școlare. Am încercat să găsim în acest *Ghid* reflectarea elementelor curriculare prevăzute de *Programa școlară* și abia apoi instrucțiunile tehnice pe baza cărora lecțiile electronice se integrează sistemului AEL și pot fi utilizate în învățare. Stilul textului este *descriptiv*, în posturile *dinamice, de acțiune*. Prin selecțiile sale, TROPES răspunde la întrebări de genul „Cum anume relaționează autorul termenii aparținând universului semantic *educația și învățământul?*”, selecționând frazele care conțin conceptele de interes. În exemplul discutat, remarcăm o intensă relaționare a universului semantic de tip 1

educația și învățământul, cu universul semantic de tip 1 *concepte fundamentale*, relaționare care ne trimite spre observațiile Mihaelei Secrieru (2008: 59 și Secrieru, Moraru, Murarașu 2008: 19), potrivit cărora conținuturile prelucrate cu elevii trebuie să aibă în vedere concepte fundamentale orientate spre pozitivism și spre formarea unei viziuni corecte despre o viață armonioasă. Se constată că între aceste concepte fundamentale se regăsesc unități incluse în universurile semantice *cauzalitate, existență și relație*, includerea lor în discursul destinat cadrului didactic fiind importantă și din perspectiva avertizării acestuia asupra unor elemente pe care, la rândul său, să le valorifice în discursul didactic direcționat spre elev. Reținem din analiza morfo-sintactică aplicată *Ghidul metodologic* puternica apropiere a *scenariului*, a universurilor semantice și a referințelor cu cele identificate în textul Programei, diferența între școlare, aceasta fiind dată de interpunerea unor secvențe de instrucțiune tehnică și recomandare metodologică referitoare la utilizarea materialelor educaționale electronice, aspect relevat și la extragerea terminologiei și la inventarierea universurilor semantice. Completând analiza automată realizată de softul TROPES cu investigarea suplimentară, directă, a textului, pentru identificarea manifestării strategiilor discursive, constatăm că, la nivelul textului de instrucțiune sunt prezente operații logice de discurs, în special explicații, iar strategiile argumentării, cum ar fi interogația, interogația retorică, negația polemică, respingerea cauzei sau metafora sunt absente. TROPES face o lectură atentă a blocurilor discursive, ceea ce permite împărțirea textului în episoade, asemănător scenelor unui film. Față de textul anterior analizat, în *Ghidul metodologic* se poate remarca o concentrare mai mare a semnificațiilor și o delimitare mai clară a episoadelor. Textul este delimitat convențional și semnificativ de referința *perioadă*, iar referința *învățare* este unul dintre elementele frecvente. Analiză automată a *Ghidul metodologic de utilizare pentru materialul educațional de Limba și literatura română – clasa a IX-a*, aplicată prin intermediul programului TROPES, își demonstrează valoarea în folosul profesorilor de Limba și literatura română, cărora le relevă universurile semantice operante și, apoi, autorilor de softuri și materiale educaționale, pe care, prin comparații generate de analizele textelor didactice normative, îi pot orienta asupra direcțiilor de specificare a semnificațiilor și asupra episoadelor de discurs

în care indicațiile tehnice trebuie corelate și completate de recomandări metodologice.

Text 3 – Lecția electronică de Limba și literatura română – clasa a IX-a – Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu

Al treilea text pe care l-am supus analizei automate cu softul TROPES este o componentă a pachetului de materiale electronice destinate predării/învățării lecțiilor prin intermediul sistemului AEL. Textul este descărcat din CD nr. 9, MEC, SEI, SIVECO, 2006, **Software educațional AEL**, accesat la 17.04.2006 și consultat *online* la adresele <http://portal.edu.ro>, <http://forum.edu.ro>, accesate la 12.08.2004. Lecția selectată pentru analiză automată este constituită din 4 module, fiecare dintre ele fiindu-i alocat câte un ecran interactiv. În versiunea prelucrată în cadrul studiului au fost transcrise inclusiv frazele, discursurile, dialogurile aparținând secvențelor media incluse în structura lecției.

La încărcarea textului în programul TROPES, ecranul principal afișează încadrarea discursului în categoria textelor cu o postură *dinamică, de acțiune*. Presupunem că baza încadrării în stil este dată de prezența în text a unor sensuri de statuare, situare și localizare a obiectelor discursive, a unor calificări și caracterizări. În cazul acestui text, mesajul softului este: *stil nedetectat*. Softul a remarcat combinația atipică a mijloacelor de expunere a informației și a conchis că secvențele de discurs analizate depășesc limitele criteriilor de încadrare în vreunul din stiluri. De altfel, discursului didactic mediat de calculator, lecției electronice îi sunt specifice mixturile procedurale – *cuvânt, imagine, sunet, acțiune*. Prezența acestora în spațiul care definește secvența de discurs analizată impune reordonarea textului și dispunerea ideilor în paragrafe sau liste cu marcatori, astfel încât elementele de coeziune și de coerență ale textului devin intuitive. Spre deosebire de celelalte două texte analizate anterior, softul remarcă existența unor secvențe frastice care implică *eu-ul*, adică pronumele personal de persoana I singular, observație generată de identificarea secvențelor citate din poezia eminesciană și a celor transcrise din secvența de film.

Reprezentare grafică a frecvenței referințelor reflectă diminuarea ponderii unor universuri semantice precum *educație și învățământ*, pentru că

obiectivul specific acestui tip de discurs didactic nu mai este cel de normare/ordonare a intervenției educaționale, de teoretizare a proiecțiilor conceptuale, cum este cazul *Programei școlare* sau al *Ghidului profesorului*, ci este acela de a le prezenta elevilor, de a le defini și de a le explica o serie de proiecții concrete ale realității în concepte specifice acestor domenii ale cunoașterii. Datorită funcțiilor sale de selecție, clasificare și sistematizare a referințelor și a categoriilor de cuvinte, analiza automată cu programul TROPES oferă posibilitatea comparării frecvenței cuvintelor care construiesc universurile semantice antrenate în acest discurs.

Analiza lexico-semantică a acestui text relevă, așadar, că termenii întrebuițați în textul lecției electronice aflat în studiu, reflectă corespunzător scopul declarat prin titlul său și prin titlurile modulelor din care este construit logic mesajul didactic.

Constatările desprinse din analiza lexico-semantică, constatarea unor diferențe în ierarhia universurilor semantice 1 *intelect*, *ordine_și_măsură*, și *concepte_fundamentale*, se completează cu faptul că TROPES pune în evidență interesul autorilor acestor texte pentru referințe precum *exemple*, *model*, referințe din categoriile *cauzalitate*, *existență*, *relație*, în special conceptul de *ființă* și conceptul de *model*.

O situație inedită față de cele remarcate în analizele de text din subcapitolele anterioare este relevantă, pentru textul analizat, de inventarierea relațiilor între referințele prezente în text. Aspectul care diferențiază *Textul 3* de *Textul 1* sau de *Textul 2* este acela că numărul relațiilor cu puține ocurențe este mai mare în acest text, dată fiind și diversitatea referențială manifestată de îmbinarea caracteristicilor discursului literar și ale discursului didactic.

Analizate pe rând, categoriile morfologice de cuvinte relevă aspecte care pot fi considerate importante, mai ales dacă sunt corelate cu rezultatele analizei lexico-semantice și ale analizei cognitiv-discursive.

Concluziile aplicațiilor practice

Analiza TROPES realizată asupra *Manualului profesorului – clasa a IX-a* și asupra *Lecției electronice de Limba și literatura română – clasa a IX-a* –

Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu, raportată la analiza Programei școlare de Limba și literatura română pentru clasa a IX-a susține intenția generoasă a autorilor programului AEL de a oferi cadrelor didactice un set de pachete de materiale educaționale, utile mai ales în implementarea formei electronice a lecțiilor. Ghidul însoțește fiecare lecție, pentru fiecare disciplină, iar observarea atentă a structurii sale, comparată cu a altor lecții, evidențiază grija autorilor de a repeta în prima parte a fiecărui ghid, indicațiile tehnice și generalitățile referitoare la funcționalitatea SEI și a AEL. Secvențele destinate prezentării modulelor de lecție sunt însă mult prea generale pentru a satisface așteptările tuturor categoriilor de utilizatori și ne gândim în această perspectivă în primul rând la cadrele didactice debutante, pentru care ar fi utilă și o serie de recomandări didactice și metodologice, pe lângă instrucțiunile tehnice.

Credem că, din punct de vedere metodologic și pedagogic, al didacticii specialității, Ghidurile ar trebui să conțină mai multe recomandări privind structurarea și realizarea conținuturilor științifice ale secvențelor didactice, astfel încât o analiză de text aplicată acestora să sprijine profesorul în identificarea universurilor semantice și a categoriilor de concepte specifice fiecărei teme în parte și, prin aceasta, unice.

În legătură cu domeniile cunoașterii și universurile semantice relevate în cursul analizelor automate de discurs, prezentate în acest capitol, reținem drept oportună precizarea făcută de Mihaela Secrieru, care consideră potrivit ca, pentru nivelul gimnazial, „să fie eliminate conținuturile morbide de la orele de Limba și literatura română, respectiv toate textele care tratează ca subiect major *moartea*” și promovează subiecte precum *bine*, *adevăr* și *frumos*, iar pentru nivelul liceal „trebuie eliminate textele despre *moarte* și înlocuite cu texte care să-i ajute pe elevi să-și găsească sinele și scopul în viață într-un mod cât mai netraumatizant” (Secrieru, Moraru, Murarușu 2008: 20). Din acest punct de vedere, este bine ca atenția acelor care construiesc textele suport pentru lecțiile electronice să fie mult mai insistent îndreptată spre corelarea acestora și în plan semantic cu programa școlară.

Ca o nouă perspectivă în aplicarea procedurilor analizei automate la texte didactice, s-ar putea realiza o comparație între analiza acestor texte descriptive și

fără aproape nimic ilocuționar (cum sunt programele școlare, ghidurile etc.) și introducerea în TROPES a unor texte complexe, în care ilocuționarul și perlocuționarul sunt prezente. Astfel, credem noi, eficiența programului TROPES, valoarea și productivitatea programului ar fi, poate, mai bine puse în evidență.

În afară de aceste considerații, aplicațiile analizei de tip TROPES sunt numeroase: analiza discursului literar, filozofic, politic și științific, analiza mesajelor electronice, indexarea documentară pentru reviste de presă, analiza chestionarelor deschise, structurarea semantică pentru portaluri și enciclopedii, statistici ale conținuturilor de pe Internet, analize ale strategiei în inteligența economică etc. O utilitate imediată, ușor de valorificat și de exploatat, îi găsim acestui program în analiza automată a eseurilor școlare, la clasă, la nivel liceal, cu atât mai mult cu cât instalarea programului poate fi realizată cu mare simplitate, pe orice calculator. Instrucțiunile de folosire și bibliografia existentă la această oră inclusiv în limba română permit formarea competențelor cadrelor didactice interesate, prin sesiuni de instruire, iar modul în care acestea pot fi valorificate asupra grupului-țintă al elevilor poate lua forma unui curriculum opțional, livrat în clasele de nivel liceal. Proiecția valorificării pe care o prevedem, pe termen lung, versiunilor îmbunătățite ale acestui soft și ale acestui tip de analiză, ia forma atribuirii unei importante funcții evaluative softului și algoritmului de analiză automată de discurs, în cadrul unor examene bazate și pe concepere de eseuri în formă structurată sau liberă.

CAPITOLUL AL IV-LEA. NOI APLICAȚII DIDACTICE ALE REZULTATELOR STUDIULUI – SUPORTUL DE CURS ÎN MEDIUL VIRTUAL

Plecând de la studiile teoretice realizate în cadrul studiilor doctorale, ca și de la intenția de popularizare în ritm rapid a rezultatelor acesteia, mai mult decât este posibil prin articolele și cărțile publicate (a se vedea adresa <https://sites.google.com/site/pragmaticalingvistica/8-autori/felicia-stela-ionescu>), Capitolul al IV-lea propune liniile de structură ale unui curs *online* de pragmatică lingvistică, pornind de la syllabusul, suportul de curs și studiul Elenei Dragoș, **Introducere în pragmatica lingvistică** (2000), completate cu elementele practice

ale prezentei teze de doctorat.

Pornim de la prezentarea avantajelor dezvoltării instruirii asistate de calculator, realizăm, apoi, o caracterizare a acestui tip de instruire și, în fine, detaliem construcția site-ului care conține, pentru început, 10 pagini, referitoare la textul efectiv de suport curricular al cursului accesibil în mediul virtual, la profilul profesional al titularului de curs și al candidatei, adăugate paginilor introductive sau de corespondență și management al site-ului, consacrate. Construcția site-ului este dinamică și deschisă, ea putând fi completată în timp, cu secțiuni solicitate de potențialii cursanți și colaboratori. Menționăm că textele afișate pe fiecare pagină reprezintă propuneri personale, realizate după modelul celor aflate în practica didactică universitară.

Am construit site-ul folosind un șablon oferit de Google-site-uri. Contul de utilizator pe platforma Google se numește **starfelixdr** și are asociate o căsuță de email – starfelixdr@gmail.com și Calendarul cursului. Numele site-ului este: ***Elemente aplicate de pragmatică lingvistică***. Pentru moment, s-a stabilit o singură adresa de afișare: <https://sites.google.com/site/pragmaticalingvistica>.

Desigur, utilitatea site-ului poate fi augmentată. Eficiența sa deplină va fi atinsă în momentul transferării informației pe o platformă de *e-learning* profesională, de ex. *MOODLE*, prin intermediul căreia crearea unui grup de studiu și, implicit, simularea condițiilor de seminar să nu mai reprezinte un impediment.

Considerăm că *E-learning* nu înseamnă doar cursuri *online*; înseamnă și îmbunătățirea cursurilor tradiționale prin oferirea de module, resurse *online*, prin asigurarea unui sistem *online* de interacțiune între elevi/studenți și profesori – o clasă virtuală, forumuri de discuții, *webloguri*. Este și aspirația noastră, a celor care am studiat în cadrul unui învățământ umanist, ar care poate oferi deschideri spre lumea tehnicii, prin exercițiu, perseverență și curiozitatea de perfecționare în alte domenii decât cel principal de formare.

Didactica, acum computerizată, este fundamentată pe o pedagogie clasică, în care dihotomia *profesor–elev* transcende în *profesor/computer – elev*, ridicându-l pe dascăl, din nou, la „puterea” multidisciplinarității. Intervenția calculatorului nu înseamnă absența profesorului, ci permanentizarea prezenței lui lângă *elev*, multiplicarea acestei prezențe, infiltrarea dominației profesorului în

chiar fiecare moment și în fiecare secvență ale învățării, căci el realizează concepția detaliată a fiecărei celule didactice. Comunicarea didactică mediată reprezintă o formă specifică, de excepție a acestuia, a actului didactic. Utilizarea judicioasă a softurilor educaționale, între care și cele de analiză automată a discursului, sporește eficiența și asigură calitate procesului de învățare, considerent pe care, de fapt, prin demersul nostru delimitat de studiile doctorale, am dorit să îl adevărim.

Gradul de dezvoltare și competențele informatice ale profesorului rămân condiții ale asigurării succesului și calității actului pedagogic. Profesorul de formație umanistă poate întâmpina dificultăți în utilizarea softurilor educaționale, dacă nu a urmat cursuri de inițiere și/sau perfecționare în acest domeniu.

CONCLUZII ALE STUDIULUI

În concluzie, **plusvaloarea lucrării noastre** în spațiul științific și educațional de referință poate consta în faptul că:

- aplică elemente de pragmatică lingvistică și de analiză automată în domeniul discursului didactic;
- valorifică, în măsuri variabile, o mare diversitate de studii și cercetări internaționale și românești în domeniile de referință, adică în domeniul *Pragmaticii lingvistice*, al *Analizei de discurs*, al *Semanticii*, al *Didacticii* și al *Informaticii aplicate*;
- exemplifică analiza automată a discursului didactic cu softul TROPES pe texte provenind din structuri normative și structuri-suport ale lecțiilor electronice de *Limba și literatura română* din sistemul AEL;
- exemplifică o posibilă construcție a cursului *Elemente aplicate de pragmatică lingvistică*, livrat în mediul virtual prin intermediul unui site construit de noi pe un șablon preexistent, site special, ușor de accesat;
- contribuie la colectarea și sistematizarea bibliografiei de referință tipărite și, mai ales, electronice, în domeniile abordate.

Dezideratul nostru este ca această lucrare să fie un suport destinat profesorilor de formare filologică din învățământul preuniversitar, interesați în documentarea asupra analizei pragmatice, morfo-semantică, cognitiv-discursivă și automate de discurs, produse în context didactic, prin mijloace informatice și realizarea, prin forțe proprii, cu instrumente informatice gratuite și ușor accesibile, a lecțiilor bazate pe comunicare mediată de calculator, în forma clasică sau în cea la distanță. Lucrarea este utilă, așadar, în egală măsură, cadrelor didactice interesate de analiza pragmatică și automată de discurs precum și specialiștilor deschiși spre investigarea discursului didactic cu mijloace informatice și cercetătorilor interesați de o bibliografie selectată, diversă și accesibilă.

ELEMENTE ANEXATE

ANEXA 1. CORPUS DE TEXTE ANALIZATE AUTOMAT

Text 1 – Programa de Limba și literatura română – cl. a IX-a

Text 2 – Manualul profesorului – clasa a IX-a

Text 3 – Lecția electronică de Limba și literatura română – clasa a IX-a –

Personalități, exemple, modele: Mihai Eminescu

ANEXA 2. HARTA CONCEPTUALĂ A TEZEI DOCTORALE

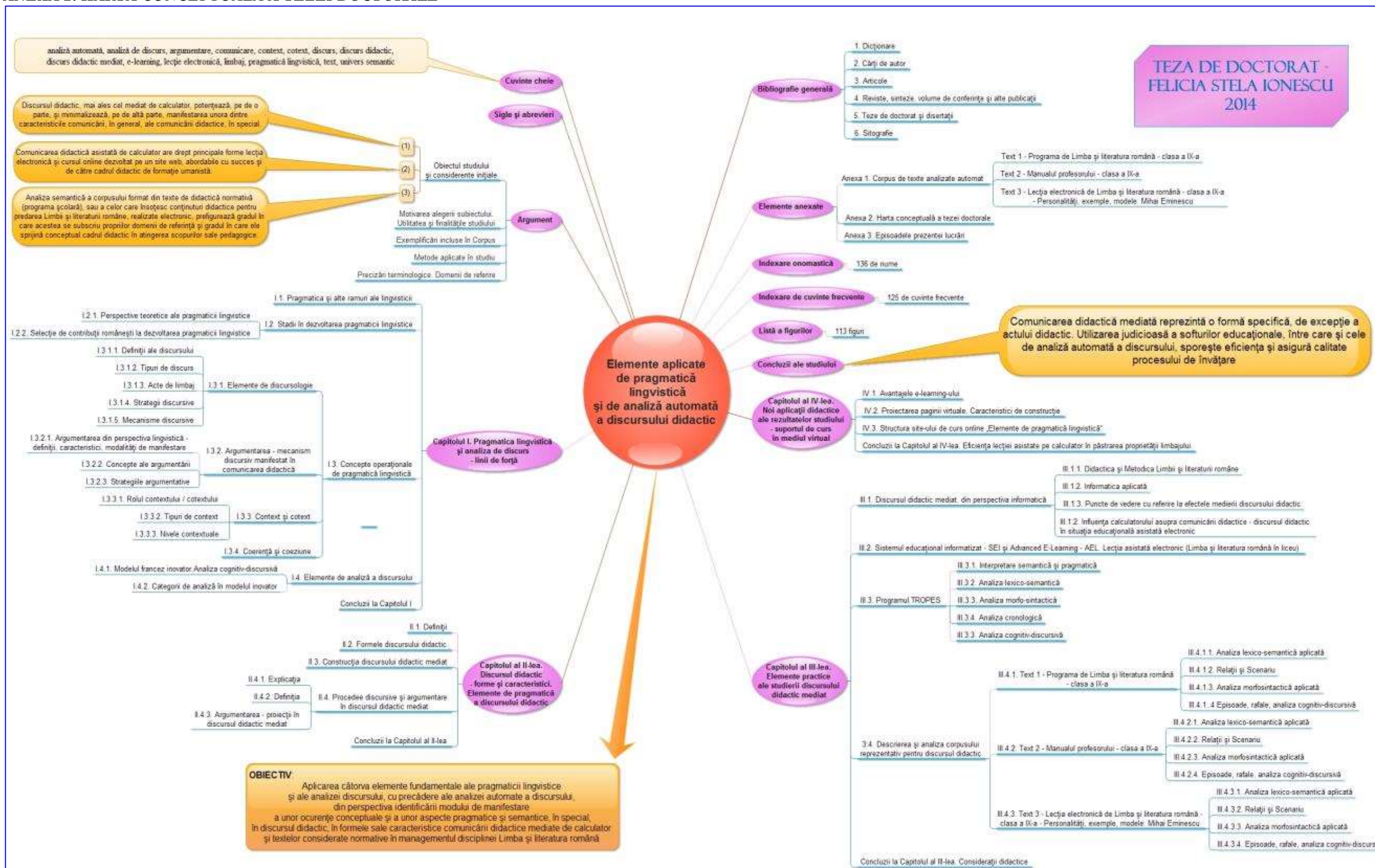

Fig. Anexa 2. Harta conceptuală a tezei doctorale

ANEXA 3. EPISOADELE PREZENTEI LUCRĂRI

b	étude	pregătire	Modality Negation	model	mașină	literatură	Connector Disjunction	competențe specifice	proiect	librărie	istorie	conferința
cuvânt	Pronoun "You"	adevăr	enunț	moeschler	Connector Cause	actat	training	iscusință	sistem	constantin	discurs	romaine
f	semiotică	stare	acțiune	gândire	computer	cuvânt	necesitate	Connector Disjunction	descriere	artă	domeniul	în țările române
gândire	trad	matematică	întâmplare	clasificare	comunicare	ocurență	material	descriere	artă	domeniul	în țările române	calendar
învățare	cuvânt	j	cuvânt	propozițională	stare	secieru	investigare	diversitate	tinerețe	serie	universitate	calendar
comunicare	Modality Manner	jean	tatiana	aproape	cf	actați	conținut	Modality Manner	informație	main	gueneau	textes
idee	Connector Comparison	idee	slama	înțelegere	Connector Cause	intelect	Connector Cause	literare	cunoaștere	poligrafic	moeschler	
Pronoun "We"	Connector Cause	întrebare	comunicare	rovența	asistată	universurilor	chrome	personaj	scop	ioan	ch d	
calculator	parte	ordine	Connector Disjunction	frumusețea	tehnologie	universurile	calendar	reacție	reciprocitate	col	lingvistică	communication
perioadă	cunoaștere	Connector Opposition	context social	departe	învățare	universuri	menu	rol	g călinescu	langa	felicita	et
învățământ	discurs	vorbire	constantinescu	chimie	conținut	relații	cf	diversă	unire	press	stelă	p
calendar	idee	locutor	dobridor	proces	ordine	termen	internet	primire	persoană	fragmentation	une	
internet	semantică	acțiune	vlad	săucanăș	digestie	manual	informație	relație	limbii române	pedagogic	eques	en
utilitate	participare	argumentativ	comea	acord	rebo	titlu	pagina	comunicare	ținut	collegium	vol	software
resursă	ii	Connector Cause	cuvânt	constantin	lecție	opozitie	model	conținut	poezie	pătrun	association	pour
protejare	investigare	retorică	folosire	sălăvăstru	adresă	model	student	mesaj	materialitate	popeducație	on	
parte	john	modalitate	operă	efect	variație	materialitate	posibilitate	convingere	model	grutaru	mureș	dr
profesor	învățare	cauză	vianu	comunicare	calculator	matematică	principiu	dialog	carte	coll	filologie	prof
soft	serie	Connector Opposition	învățare	primire	control	Connector Opposition	cont	accent	poet	gutifer	investigare	part
cercetare	convingere	idee	Connector Opposition	cucosș	text	ordine și măsură	nume	profesor	Pronoun "I"	ediție	analyse	investigare
învățare	lingvistică	oswald	expresie	acțiune	Pronoun "I"	cuvânt	pagina	învățare	Connector Cause	london	cultură	formă
intrare	adresă	mariana	Connector Disjunction	albulescu	moeschler	morfo	descriere	jurnal	adăugare	t	logique	online
doctorat	fr	ruxăndoiu	paul	mijloc	procesare	adjectiv	online	alegere	intelență	european	dijk	site
mijloc	articol	schematizare	înțeles	landréécéc	conținător	învățare	mișcare	imaginar	Connector Comparison	jean	f	ăă
clasificare	digestie	vignaux	comunicare	cunoaștere	ael	substantiv	lingvistică	temă	Modality Place	comunicare	the	tt
acțiune	discours	teatralitate	corpuri	Connector Disjunction	pregătire	cronologie	organizare	conformitate	Modality Negation	insti	pragmatics	↓
gândire	linie	perelman d	Connector Cause	relație	informație	prezentare	conținut	încercare	eminescu	dragoș	lanque	ă
metodă	parolă	parret	vorbă	stare	perioadă	șăă	formular	necesitate	ființă umană	introducție	oultate	dreaptă
sistem	aparitie	obligatie	grupare	profesor	digestie	Connector Cause	Modality Place	Modality Manner	bărbat	nouveau	liber	Modality Time
ăă	expresie	argumentativă	rang	locutor	învățare	profesor	spațiu	plecare	Pronoun "Thou"	j	anca	
cnrtl	acțiune	ducrot	idee	matematică	văz	adăugare	site	curriculum	Connector Cause	editură	scl	
variație	departe	Modality Manner	d	trimitere	obicei	ecran	deschidere	obicei	radu	statele	unigages	
Modality Time	formă	Modality Manner	Modality Manner	materializare	referințelor	persoană	idee	regulă	existență	an	communications	
adresă	rovența	text	relație	Connector Cause	contragere	relaționare	calendar	judecată	petrescu	arman	bucurești	
lingvistice	austin	anscombe	coerență	metodă	aproape	concepte fundamentale	judecată	manual	dictionar	părți ale	plato	discours
f	relație	Modality Manner	optică	proces	conținut	astronomie	început	Modality Manner	albulescu	ii	semiotică	
importantă	maingueneau	comparație	concordanță	les	rol	regulă	bibliografie	operă	model	românia	and	
digestie	frumusețea	idee	unire	răspuns	curaj	cuvânt	unitate	școală	g	r	frumusețea	
qui	gândire	calitate	importantă	adresă	rang	nr	proiect	literatură	astronomie	les	dans	
părți ale plantei	stare	vorbitor	vrănceanu	cunoaștere	grafice	Connector Comparison	calculator	gimnaziu	șuv	limba	române	caise
direcție	Connector Cause	comunicare	tratare	principiu	caragea	secvență	calitate	lectură	traducere	demini	que nr	
syntaxe	Modality Time	cotext	coeziune	învățământ	domeniu	Modality Manner	Connector Cause	model	ducrot	discours	mișcă	
frază	Connector Condition	stare	dimensiune	informație	idee	Connector Cause	învățământ	viață	gheorghiu	hand	Modality Manner	
materializare	Connector Opposition	armengaud	executare	învățare	relație	utilitate	domeniu	Connector Cause	seuil	pierre	rodica	
et	reanatic	rol	caragea	informatică	pronume	cadru didactic	texte literare	organizare	iași	essais	revue	
les	formă	problemă	lingvistică	formă	referențial	diversitate	descoperire	tehnică	pres	șai	napoca	rl
propozi	rang	lingvist	clasificare	Modality Negation	școlară	pregătire	limba și literatura română	monolog	film	universitate	cazaco	linguistique
une	vrănceanu	cazacu	curaj	facilitate	referințet	Modality Manner	monolog	film	minuit	ed	adresă	

Fig. Anexa 3. Episoadele prezentei lucrări

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. DICȚIONARE

1. ***, 1999, **Dicționar de informatică Larousse**, coordonator Pierre Morvan, București, Editura Niculescu, 432 p.
2. ***, 2002, **Dicționar conceptual al lingvisticii integrale**, coordonator Mircea Borcilă, Centrul de studii integraliste, Cluj-Napoca.
3. ***, **Dicționarul explicativ al limbii române** – versiune *online*, consultat la adresa: <http://dexonline.ro/> consultat la 19.01-14.08.2014.
4. BĂRSĂNESCU, ȘTEFAN, STANCIU, STOIAN, COSMOVICI, ANDREI, MĂRGINEANU, NICOLAE, STRĂCHINARU, ION, ZAHARIAN, ERMONA, ZAPAN GHEORGHE, 1969, **Dicționar de pedagogie contemporană**, București, Editura Enciclopedică Română, 278 p.
5. BIDU-VRĂNCEANU, ANGELA, CALARASU, CRISTINA, IONESCU-RUXANDOIU, LILIANA, MANCAȘ, MIHAELA, PANĂ-DINDELEGAN, GABRIELA, 2005, **Dicționar de științe ale limbii**, Editura Nemira.
6. BLACKBURN, SIMON, 1999, **Oxford – Dicționar de filozofie**, București, Univers Enciclopedic (ediția în limba română).
7. CONSTANTINESCU-DOBRIDOR, GHEORGHE, 1980, **Mic dicționar de terminologie lingvistică**, București, Editura Albatros, col. Dicționarele Albatros, 463 p.
8. DRAGOMIRESCU, GH. N, 1996, **Mică enciclopedie a figurilor de stil**, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
9. DUCLOS, DENIS, 2008, **L'invention du langage**, Paris, Economica, Anthropos, 148 p.
10. DUCROT, O. et TODOROV' T, 1972, **Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage**, Paris, Editions du Seuil.
11. DUCROT, OSWALD și SCHAEFFER, JEAN MARIE, 1996, **Noul Dicționar enciclopedic al științelor limbajului**, București, Ed. Babel (ediția în limba română).
12. GREIMAS, A. J. et COURTÉS, J, 1979, **Sémiotique. Dictionnaire raisonné de la théorie du langage**, Paris, Hachette, 454 p. republicat 1994.
13. GUȚU, GHEORGHE, 1993, **Dicționar latin-român**, Editura Științifică, București, 472 p.
14. MARCU, FLORIN, MANECA, CONSTANT, 1986, **Dicționar de neologisme (DN)**, Editura Academiei, București, 1168 p.
15. MARCU, FLORIN, **Marele dicționar de neologisme**, Editura Saeculum, colecția Lexicon, 960 p.
16. MOESCHLER, JACQUES, REBOUL, ANNE, 1994, **Dictionnaire encyclopédique de pragmatique**, Paris, Editura Seuil, 560 p.
17. MOESCHLER, JACQUES, REBOUL, ANNE, 1999, **Dicționar enciclopedic de pragmatică**, Cluj, Editura Echinox, (Traducere din limba franceză de: Elena Dragoș, Ligia Florea, Ștefan Oltean, Liana Pop, Dorina Roman, Carmen Vlad; Coordonarea traducerii: Carmen Vlad, Liana Pop), 557 p.
18. THINÈS, G. et LEMPEUR. AGNES, 1975, **Dictionnaire générale des sciences humaines**, Paris, Edition Universitaire, 1034 p.

2. CĂRȚI DE AUTOR

19. ***, 1982, **Biblia sau Sfânta Scriptură**, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Societatea Biblică Interconfesională din România, 1424 p.
20. ***, 2008, **Manual de instruire a profesorilor pentru utilizarea platformelor E-LEARNING**, SIVCO România, Editura Litera Internațional, 160 p.
21. ADAM, JEAN MICHEL, 1990, **Éléments de linguistique textuelle. Théorie et pratique de l'analyse textuelle**, Liège, Mardaga, 265 p.
22. ADĂSCĂLIȚEI, Adrian, 2007, **Instruire asistată de calculator. Didactică informatică**, Editura POLIROM, col. Collegium, 208 p.
23. ALBULESCU, ION, 2004, **Pragmatica predării, Pragmatica predării. Activitatea profesorului între rutină și creativitate**, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 246 p.

24. ALBULESCU, ION, 2006, **Pragmatica predării. Activitatea profesorului între rutină și creativitate**, Editura Paralela 45, 176 p.
25. ALBULESCU, ION, 2009, **Procedee discursive didactice**, consultat *online* la adresa <http://xa.yimg.com/kq/groups/21035664/1359704625/name/Curs>, la 26.12.2008
26. ALBULESCU, ION, ALBULESCU, MIRELA, 2006, **Pedagogia comunicării**, Cluj-Napoca, Editura NAPOCA STAR, 168 p.
27. ANSCOMBRE, J. CL. et DUCROT, O, 1983, **L'argumentation dans la langue**, Bruxelles, Mardaga, col. Philosophie et langage, 184 p.
28. ARISTOTEL, 2004, **Retorica**, Editura IRI, colecția Cognitio, ediție bilingvă, traducere, studiu introductiv și index de Irina Andrieș, 460 p.
29. ARISTOTEL, **La Poétique et la Rhétorique**, traduction entièrement nouvelle d'après les dernières recensions du texte par Ch. Emile Ruelle, Bibliothécaire à la bibliothèque Sainte-Geneviève. Librairie Garnier Frères, collection *Chefs d'œuvre de la littérature grecque*, 1922, Œuvre numérisée par J. P. Murcia, consultată la <http://remacle.org/bloodwolf/philosophes/Aristote/tabletheto.htm>, la 31.07.2004.
30. ARMENGAUD, FRANÇOISE, 1985, **La pragmatique**, Paris, Presses Universitaires de France, deuxième édition mise à jour 1990, juin, 12e mille, col. *Que sais-je?* (reeditat 1995), 128 p.
31. ARNAUD, JEAN-FRANÇOIS, 1979, **Le siècle de la communication**, Editions Albin Michel, collection Science d'aujourd'hui, dirigée par Yves Christen, Paris, 238 p.
32. AUSTIN, JOHN LANGSHAW, 1962, *How to Do Things with Words*, Calderon Press, Oxford, 168 p, consultată la <http://www.dwrl.utexas.edu/~davis/crs/rhe321/Austin-How-To-Do-Things.pdf>, la 31.08.2010.
33. BAHTIN, M, 1982, **Probleme de literatură și estetică**, București, Ed. Univers (ediția în limba română), 598 p.
34. BARTHES, ROLAND, 1985, **L'aventure sémiologique**, cap. *Introduction à l'analyse structurale des récits*, Paris, Editions du Seuil, p. 167-206.
35. BARTHES, ROLAND, 1994, **Plăcerea textului**, traducere de Marian Papahagi, postfață de Ion Pop, Cluj, Editura Echinoc, 144 p, ediția originală 1973, **Le plaisir du texte**, Paris, Seuil.
36. BĂLĂȘOIU, CEZAR, 2004, **Discursul raportat în textele dialectale românești**, publicată pe site-ul *Universității din București*, iunie, consultat la adresa <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/balas/index.htm>, la 15.07.2006.
37. BARBOI, CONSTANȚA, IONESCU, CRISTINA, LĂZĂRESCU, GHEORGHE, NEGREȚ, ION, 1983, **Metodica predării limbii și literaturii române în liceu. Instruire – educare**, București, Editura Didactică și Pedagogică, 396 p.
38. BENVENISTE, EMILE, 1966, **Problèmes de linguistique générale**. cap. *Les niveaux de l'analyse linguistique*, Paris, Gallimard, p. 118-131 (republicat în 1974).
39. BERRENDONNER, ALAIN, 1982, **Éléments de pragmatique linguistique**, Les Editions de Minuit, 256 p.
40. BIDU-VRÂNCEANU, ANGELA, FORĂSCU, NARCISA 1988, **Cuvinte și sensuri: polisemia, sinonimia, antonimia, prin exerciții**, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 240 p.
41. BIRKENBIHL, VERA F, 1997, **Antrenamentul comunicării sau arta de a ne înțelege. Stabilirea unor relații interumane eficiente**, ediția a XIX-a, București, Editura GEMMA, 288 p.
42. BOCOȘ, MUȘATA, CHIȘ, VASILE, 2013, **Management curricular. Volumul I – repere teoretice și aplicative**, Colecția Ghidul profesorului, 384 p.
43. BOCOȘ, MUȘATA, JUCAN, DANA, 2010, **Fundamentele pedagogiei – Teoria și metodologia curriculum-ului: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor**, ediția a III-a, Editura PARALELA 45, Seria Pedagogie, Pitești, 239 p.
44. BROWN, GILLIAN and YULE, GEORGE, 1983, **Discourse Analysis**, London, New York, New Rochelle, Melbourne, Sidney, Cambridge University Press, 288 p.
45. BUYSENS, ERIC, 1967, **La communication et l'articulation linguistique** Bruxelles, Presses Universitaires Bruxelles, 175 p.
46. BUZAN, TONY, BUZAN, BARRY, 2012, **Hărți mentale**, Editura Curtea Veche, Colecția Biblioterapia, Titlu original: *The Mind Map Book*, Traducător: Alexandra-Andreea Cork, 400 p.

47. CANTEMIR, DIMITRIE, **Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii**, Editura Științifică, 1995, 173 p.
48. CARAGEA, DAN, 2013, **Analiza automată a discursului științific. Teorie, programe, aplicații**, București, Doctoratul în școli de excelență, 170 p.
49. CARAGEA, DAN, CURAJ, ADRIAN, 2013, **Analiza automată a discursului**, București, Editura Academiei Române, 170 p.
50. CARNAP, RUDOLF, 1942, **Introduction to Semantics**, Cambridge (Mass.), The MIT Press, 263 p.
51. CARNAP, RUDOLF, 1972, **Semnificație și necesitate. Un studiu de semantică și logică**, Cluj, Editura Dacia (în limba română de Gh. Enescu și Sorin Vieru), 324 p.
52. CARON, JEAN, 1983, **Les régulation du discours. Psycholinguistique et pragmatique du langage**, Paris, Presses Universitaires d'Œuvre, 255 p.
53. CAZACU, AUREL, 2007, **Teoria argumentării**, Editura România Press, București, 127 p.
54. CERVONI, JEAN, 1987, **L'énonciation**, Paris, Presses Universitaires d'Œuvre, 127 p..
55. CHARAUDEAU, PATRICK, 1983, **Langage et discours, éléments de sémiolinguistique**, Paris, 176 p.
56. CHARAUDEAU, PATRICK, 1992, **Grammaire du sens et de l'expression**, Editura Hachette, Paris, 927 p.
57. CORNEA, PAUL, 1988, **Introducere în teoria lecturii**, Editura Minerva, București, 306 p.
58. CORTI, MARIA, 1981, **Principiile comunicării literare**, București, Editura Univers (traducere de Ștefania Mincu, prefață de Marin Mincu), 211 p.
59. COSTEA, OCTAVIA, 1995, **Textul literar și argumentația în gimnaziu**, București, Editura Didactică și pedagogică R.A, col. Cum să convingem? Ghidul profesorului, 80 p.
60. COSTEA, OCTAVIA, 2006, **Didactica lecturii. O abordare funcțională**, Iași, Editura INSTITUTUL EUROPEAN, Colecția Academica 10, Științele educației, Limba Română, 182 p.
61. COȘERIU, EUGENIU, 2004, **Teoria limbajului și lingvistica generală: 5 studii** /Eugen Coșeriu; ed. Nicolae Saramandu, București, Editura Enciclopedică, 334 p.
62. COȘERIU, EUGENIU, 2013, **Lingvistica textului: o introducere in hermeneutica sensului**, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 264 p.
63. COURTÈS JEAN, 1991, **Analyse sémiotique du discours. De l'énoncé à l'énonciation**, Paris, Hachette, 302 p.
64. CUCOȘ, CONSTANTIN, 1996, **Pedagogie**, ediția I, Iași, Editura Polirom, col. *Psihologie, Științele educației*, 231 p.
65. CUCOȘ, CONSTANTIN, 2008, **Teoria și metodologia evaluării**, Editura POLIROM, col. Collegium, Științele educației, Iași, 271 p.
66. CUCOȘ, CONSTANTIN, 2009, **Psihopedagogie pentru examene de definitivare și grade didactice**, ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura POLIROM, col. Științele educației. Structuri, conținuturi, tehnici, Iași, 768 p.
67. CVASNÎI CĂTĂNESCU, MARIA, 2001, **Elemente de retorica românească: poezie, proza, text dramatic**, București, Editura ALL, 152 p.
68. DIJK, T. A. VAN, 1977, **Text and Context. Explorations in the Semantics and Pragmatics of Discourse**, London and New York, Longman, 261 p.
69. DIJK, T. A. VAN, 1972, **Some Aspects of Text Grammars**, The Hague, Mouton, 375 p.
70. DIJK, T. A. VAN, 1985, (ed.), **Handbook of Discourse Analysis**, vol. I-IV, London, Academic Press, (vol. I. Disciplines of Discourse, vol. II. Dimensions of Discourse, vol. III. Discourse and Dialogue, vol. IV. Discourse Analysis in Society).
71. DINCĂ, ALEXANDRU, DU FEU, VERONICA, MARCUS, SOLOMON, POPA-BURCĂ, LIANA, VASILESCU, LUCREȚIA, JIDO, EVA, 1977, **Metode distribuționale algebrice în lingvistică**, București, Editura Academiei RSR, 256 p.
72. DOBRE IULIANA, 2013, **Studiu critic al actualelor sisteme de e-learning**, Academia Română, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială, octombrie, consultat la adresa <http://www.racai.ro/media/Referatul1-IulianaDobre.pdf>, la 17.07.2014
73. DOSPINESCU, VASILE, 1998, **Semiotica și discurs didactic**, Col. Filozofie și Educație, București, Editura Didactică și Pedagogică, 412 p.
74. DRAGOȘ, ELENA, 1981, **Structuri narrative la Liviu Rebreanu**, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 232 p.

75. DRAGOȘ, ELENA, 1993, **Elemente de sintaxă istorică românească**, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”, 97 p.
76. DRAGOȘ, ELENA, 1994, **Pragmatica și literatura. Concepte – analize**, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”, 165 p.
77. DRAGOȘ, ELENA, 2000, **Introducere în pragmatică**, Cluj, Casa Cărții de Știință, 182 p.
78. DRĂGAN, ION, NICOLA, IOAN, 1993, **Cercetarea psihopedagogică (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-științifice în vederea obținerii gradului didactic I)**, Editura TIPOMUR, 112 p.
79. DUCLOS, DENIS, 2007, **L'invention du langage**, Economica, Anthropos, 144 p.
80. DUCROT, OSWALD, 1972, **De Saussure à la philosophie du langage**, prefață la J. Searle, **Les actes du langage**, Paris, Hermann, p. 7-33.
81. DUCROT, OSWALD, 1985, **Le dire et le dit**, Paris, Les Éditions du Minuit, reeditare din 1964, 240 p.
82. DUCROT, OSWALD, **Les mots du discours**, Paris, Les Éditions du Minuit (reeditare din 1960), 241 p.
83. ECO, UMBERTO 1982, **Tratat de semiotică generală**, București, Editura Științifică și Enciclopedică, Traducere de Anca Giurescu și Cezar Radu, postfață și note de Cezar Radu, seria *Enciclopedia de buzunar*. 448 p.
84. EDMONDSON, WILLIS, 1981, **Spoken discourse: a model for analysis**, Londra, New York, Ed. Logman, seria *Longman linguistics library* vol. 27, 217 p.
85. ELENA, JOIȚA, 1998, **Eficiența instruirii. Fundamente pentru o didactică praxiologică**, București, Editura Didactică și Pedagogică R.A, Seria Idei pedagogice contemporane, 300 p.
86. ENĂCHESCU, CONSTANTIN, 2007, **Tratat de teoria cercetării științifice**, Ed. a 2-a, revizuită, Iași, Editura POLIROM, col. Collegium. Psihologie, 480 p.
87. EȘI MARIUS COSTEL, 2010, **Didactica specialității: între strategii discursive și performanțe argumentative**, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, 159 p.
88. EZECHIL, LILIANA, 2002, **Comunicarea educațională în context școlar**, București, Editura Didactică și Pedagogică, 184 p.
89. FLICHY, PATRICE, 1999, **O istorie a comunicării moderne. Spațiu public și viață privată**, Iași, Editura Polirom, col. Collegium. Media, 256 p.
90. FLORESCU, VASILE, 1973, **Retorica și neoretorica. Geneză, evoluție, perspectivă**, București, Editura Academiei R.S.R., 267 p.
91. FONTANIER, PIERRE, 1977, **Figurile limbajului**, București, Editura Univers, Traducere, prefață și note de Antonia Constantinescu, 526 p.
92. FOUCAULT, MICHEL, 1969, **L'archéologie du savoir**, Paris, Éditions Gallimard, 279 p., consultat la adresa <http://www.fichier-pdf.fr/2013/03/25/michel-foucault-1969-l-archeologie-du-savoir/michel-foucault-1969-l-archeologie-du-savoir.pdf> la 20.01.2014
93. GARDINER. A. H, 1989, **Langage et acte de langage. Aux sources de ta pragmatique**, Lille, Presses Universitaires de Lille, 314 p.
94. GEZUNDHAJT, HENRIETTE, 2004, **De la phrase à l'énoncé**, consultat la adresa <http://www.linguistes.com/phrase/enonces.html>, la 21.02.2005
95. GHEORGHIU, ALEXANDRU, POPOVICI, MIRCEA MIHAIL, 1983, **Elemente de tehnologie didactică. Discipline de specialitate**, Editura Didactică și Pedagogică, 226 p.
96. GHIGLIONE, RODOLPHE, 1986, **L'homme communicant**, Paris, Armand Colin, 271 p.
97. GOFFMAN, ERWIN, 1981, **Façons de parler**. Paris, Les Editions de Minuit, 285 p.
98. GOIA, VISTIAN, 2001, **Didactica Limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu**, Editura Dacia Educațional, Cluj, 288 p.
99. GRAUR, ALEXANDRU, WALD, LUCIA, 1977, **Scurtă istorie a lingvisticii**, Editura Didactică și Pedagogică, 273 p.
100. GREIMAS, A. J, 1975, **Despre sens. Eseuri semiotice**, București, Editura Univers, ediția în limba română, 336 p.
101. GREIMAS, A. J, 1983, **Du sens II. Essais sémiotiques**, Paris, Seuil, 245 p.
102. GRUPUL μ (J. Dubois, F. Edeline, J. M. Klinkenberg, P. Minguet, E. Pire, H. Trinon), 1974, **Retorică generală**, București, Editura Univers Littera, traducere și note – Antonia Constantinescu și Ileana, Introducere – Silviu Iosifescu, ediția în limba română, 330 p.

103. HOBJILĂ, ANGELICA, 2008, **Elemente de didactică a activităților de educare a limbajului (etapa preșcolară)**, Iași, Editura Institutul European, col. Seria Științele educației, Colecția Universitaria 108, 254 p.
104. ILIE, EMANUELA, 2008, **Didactica literaturii române**, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Editura POLIROM, col. Collegium. Metodică, 288 p.
105. IONESCU, EMIL, 2011, **Manual de lingvistică generală**, ediția a IV-a, Editura ALL, București, 224 p.
106. IONESCU, Felicia-Stela, 2010, **Metodele interactive în procesul de predare-învățare**, Editura EDU, Tîrgu-Mureș, 82 p.
107. IONESCU, Felicia-Stela, 2011, **Rolul software-ului educațional**, Editura EDU, Tîrgu-Mureș, 90 p.
108. IONESCU, FELICIA-STELA, **Metode și procedee de cultivare a limbii cu privire specială asupra vocabularului**, Editura EIKON, Cluj Napoca, în curs de apariție
109. IONESCU, FELICIA-STELA, **Terminologia românească a cursurilor de apă. Studiu de semantică lexicală**, Editura EIKON, Cluj Napoca, în curs de apariție
110. IONESCU, MIRON, 2005, **Preocupări actuale în științele educației. Din experiența doctoranzilor de la Universitatea „Babeș-Bolyai”**, Cluj-Napoca, vol. I, Cluj-Napoca, Editura EIKON, coll. Colecția UNIVERSITAS, seria Pedagogie, 222 p.
111. IONESCU, MIRON, CHIȘ, VASILE, 2009, **Fundamentări teoretice și abordări praxiologice în științele educației**, Cluj-Napoca, Editura EIKON, col. Colecția UNIVERSITAS, seria Pedagogie, 426 p.
112. IONESCU, MIRON, RADU, ION, 2001, **Didactica modernă**, coordonatori: Miron Ionescu, Ioan Radu, Autori: Mușata Bocoș, Vasile Chiș, Iuliu Ferenczi, Miron Ionescu, Voicu Lăscuș, Vasile Preda, Ioan Radu, ediția a II-a, revizuită, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001, 239 p.
113. IONESCU-RUXANDOIU, LILIANA, 1991, **Narațiune și dialog în proza românească – Elemente de pragmatică a textului literar**, București, Editura Academiei Române, 184 p.
114. IONESCU-RUXANDOIU, LILIANA, 1995, **Conversația: structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite**, București, Editura ALL, seria Lingvistică și Filologie, 99 p.
115. ISTRATE, OLIMPIUS, **Ce este elearning?** *Institutul de Științe ale Educației, E-learning forum*, consultat la adresa <http://www.elearning-forum.ro/resurse/al-elearning.html>, la 21.09.2007
116. JACQUES, FRANCIS, 1979, **Dialogiques. Recherches logiques sur le dialogue**, Paris, Presses Universitaires de Œuvre, 423 p.
117. JACQUES, FRANCIS, 1985, **L'espace logique de interlocution**, Paris, PUF, 639 p.
118. JAKOBSON, ROMAN, 1963, **Essais de linguistique générale**, Paris, Minuit, 260 p.
119. JEANNENEY, JEAN-NOEL, 1997, **O istorie a mijloacelor de comunicare. De la origini și până astăzi**, Iași, Institutul European, col. Sinteze 14, 406 p.
120. JINGA, IOAN, NEGREȚ-DOBRIDOR, ION, 2004, **Inspecția școlară și designul educațional**, Editura ARAMIS, colecția Educația XXI, 448 p.
121. KERBRAT-ORECCHIONI, CATHERINE, 1980, **L'énonciation. De la subjectivité dans le langage**, Paris, Librairie Armand Colin, 290 p.
122. KERBRAT-ORECCHIONI, CATHERINE, 1986, **L'implicite**, Paris, Librairie Armand Colin, 404 p.
123. KERBRAT-ORECCHIONI, CATHERINE, 1998, **Les interactions verbales**, vol. III, Paris, Librairie Armand Colin, 347 p.
124. KERBRAT-ORECCHIONI, CATHERINE, 2005, **Les actes de langage dans le discours, Théorie et fonctionnement**, Paris, Librairie Armand Colin, 200 p.
125. KRIEG ALICE, 1998, **Anne Reboul et Jacques Moeschler, La Pragmatique aujourd'hui. Une nouvelle science de la communication**, Paris, Points Seuil, coll. Essais, 1998, 209 p, compte rendu paru dans le mensuel Sciences Humaines, no. 89, décembre 1998, p. 51-52 <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/> consultat la 3.12.2004
126. KRISTEVA, JULIA, 1976, **Le texte du roman. Approche sémiologique d'une structure discursive transformationnelle**, The Hague-Paris, Mouton, 209 p.
127. LATRAVERSE, FRANÇOISE, 1987, **La pragmatique: Histoire et critique**, Bruxelles, Œuvre, Editor Pierre Mardaga, 267 p.

128. LEVINSON, STHEFAN, 1983, **Pragmatics**, Cambridge University Press, United Kingdom, 420 p.
129. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 1976, **Initiation aux méthodes de l'analyse du discours. Problèmes et perspectives**, Paris, Classiques Hachette, Librairie Hachette, 192 p.
130. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 1987, **Nouvelle tendances en analyse du discours**, Paris, Hachette, col. HU Langue, Linguistique, Communication, 143 p.
131. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 1990, **Pragmatique pour le discours littéraire**, Paris, Bordas, 186 p.
132. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 1993, **Le contexte de l'œuvre littéraire. Enonciation, écrivain, société**, Paris, Dunod, 196 p.
133. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 2007, **Discursul literar. Paratopie și scenă de enunțare**, trad. de Nicoleta Loredana Moroșan, Iași, Institutul European, Colecția Academica nr. 28, Seria Științele limbajului, 310 p.
134. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 2007, **Pragmatică pentru discursul literar. Enunțarea literară**, trad. de Raluca Nicoleta Balațchi, Iași, Institutul European, Colecția Academica nr. 26, Seria Științele limbajului, 248 p.
135. MAINGUENEAU, DOMINIQUE, 2008 **Analiza textelor de comunicare**, trad. de Sovea Mariana, Iași, Institutul European, Colecția Academica, Seria Științele limbajului, 300 p.
136. MARGA, ANDREI, 2009, **Raționalitate, comunicare, argumentare**, Cluj, Editura Grinta, 329 p.
137. MARGA, ANDREI, MINICĂ, ȘTEFAN, MUREȘAN, MARIUS, 2004, **Introducere în teoria argumentării și metodologie**, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană (Leții pentru studenții Facultății de Științe Politice și Administrație Publică și studenții Facultății de Studii Europene), 264 p.
138. MARGA, DELIA, 2003, **Introducere în analiza discursului cu referire la istorie și sfera publică**, Editura EFES, Cluj-Napoca, 498 p.
139. MARICA MIRCEA ADRIAN, 2004, **Logică generală**. Editura Muntenia, Constanța, 202 p, consultată la adresa http://www.filestube.to/Mircea-Marica-Logica-general-a-3JzVlb6cyA5_08qiGE8Pz49.html și la adresa <http://www.scribd.com/doc/8176680/Mircea-Marica-Logica-general-a>, la 5.07.2014
140. MARINESCU, VALENTINA, 2011, **Introducere în teoria comunicării: modele și aplicații**, București, Editura C. H. Beck, col. Colecția Comunicare, 344 p.
141. MĂGUREANU, ANCA, 2008, **La structure dialogique du discours**, Editura Universității București, 178 p.
142. MIȘAN, ANDREI, 1980, **Tehnica și metodologia cercetării științifice**, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Filologie, 48 p.
143. MOESCHLER, JACQUES, AUCLIN ANTOINE, 2005, **Introducere în lingvistica contemporană**, Cluj, Editura Echinox, Traducere din limba franceză de: Liana Pop, 269 p.
144. MORRIS, CHARLES, 1938, **Foundations of the Theory of Signs**, Chicago, The University of Chicago Press, 59 p.
145. MUCCHIELLI, ALEX, 2005, **Arta de a comunica. Metode, forme și psihologia situațiilor de comunicare**, Editura POLIROM, Iași, Colecția Collegium, Psihologie, 264 p.
146. NEGULESCU, P. P, 1945, **Filosofia Renașterii**, ed. a 2-a, vol. I-II, București, Editura *Cugetarea*, 409, 414 p.
147. NEȚ, MARIANA, 1989, **Metalimbajul textului literar**, București, curs Universitatea din București. Facultatea de filologie, 178 p.
148. NICOLA, IOAN, 1994, **Pedagogie**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 412 p.
149. NICOLESCU, BASARAB, 2007, **Transdisciplinaritatea**. Manifest. Editura: JUNIMEA Iași. 177 p.
150. NOVAK, JOSEPH, 2009, **La théorie qui sous-tend les cartes conceptuelles et la façon de les construire**, consultat la adresa <http://sites.estvideo.net/gfritsch/doc/rezo-cfa-410.htm>, la 24.05.2014
151. OROSAN, DUMITRU, 2006, **Comunicarea didactică. Model pedagogic de formare a competențelor comunicative în învățământul primar**, Cluj-Napoca, Editura Eurodidact, col. Doctor All, 180 p.
152. OST, FRANÇOIS, 2008, **Furetière, La démocratisation de la langue**, Edition Michalon, Paris, Collection *Le bien commun*, dirigée par Antoine Garapon, 122 p.

153. PAGNINI, MARCELLO, 1999, **Pragmatica della letteratura**, Palermo, Selerio editore, Nuovo prisma n. 14, 128 p.
154. PAMFIL ALINA, 2009, **Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise**, Editura Paralela 45, Colecția *Preuniversitaria*, Seria *Pedagogie*, (republicare a ediției din 2003), 232 p.
155. PARRET, HERMAN, 1983, **Semiotics and Pragmatics; An Evaluative Comparison of Conceptual Frameworks**, Amsterdam, Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 136 p.
156. PASCU, FLORENTINA, 2012, **Tipuri de discurs în literatură. Teoretizări. Delimitări**, Craiova, Editura AIUS PRINTED, 216 p.
157. PĂTRĂUȚĂ, TEODOR, 2008, **Didacticometrie. Esență, necesitate, proceduri**, Galați, Editura Didactică și Pedagogică R.A, Colecția *Idei pedagogice contemporane*, 216 p.
158. PĂNIȘOARĂ, ION-OVIDIU, 2004, **Comunicarea eficientă**, Iași, Editura Polirom, 344 p.
159. PEASE, ALLAN, GARNER, ALAN, 2002, **Limbajul vorbirii**, Editura Polimark, Colecția *Psihologia vieții cotidiene* 141 p.
160. PEIRCE, CH. S, 1931-1958, **Collected Papers**, vol. 1-8, Cambridge (Mass), Harvard University Press.
161. PERELMAN, CH, OLBRECHTS-TYTEKA, 1958, **La nouvelle rhétorique, Traité de l'argumentation**, Presses Universitaires de France, col. Logos, 349 p.
162. PERELMAN, CH, OLBRECHTS-TYTEKA, 2012, **Tratat de argumentare. Noua retorică**, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, traducere și indecși de Aurelia Stoica, colecția Cicero, 690 p.
163. PERELMAN, CHAIÏM, 1970, **Le champ de l'argumentation**, Bruxelles, Presses Universitaires, 408 p.
164. PERETTI, ANDRE DE, LEGRAND, JEAN-ANDRE, BONIFACE, JEAN, 2001, **Tehnici de comunicare**, Iași, Editura POLIROM, col. Pedagogie, Științele educației, 392 p.
165. PIAGET JEAN, CHOMSKY NOAM, 1988 **Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării. Dezbateră dintre Jean Piaget și Noam Chomsky**, Traducere de Ecaterina Popa, Ioan Popa, Mihaela Toader, Tiberiu Toader, Editura Politică, Colecția *Idei contemporane*, 634 p.
166. PLANTIN, CHRISTIAN, 1990, **Essais sur l'argumentation. Introduction linguistique à l'étude de la parole argumentative**, Paris, Editura Kimé, 351 p.
167. PLETT, HEINRICH F, 1983, **Știința textului și analiza de text**. București, Editura Univers (ediția în limba română), 445 p.
168. PRATT, MARIE LOUISE, 1977, **Towards a Speech Act of Literary Discourse**, Bloomington, London, Indiana University Press, 236 p.
169. PRUTIANU, ȘTEFAN, 2004, **Antrenamentul abilităților de comunicare**, vol. 1, Iași, Editura Polirom, col. Hexagon Practic, 288 p.
170. PUȘCARIU, SEXTIL, 1976, **Limba Română**, vol. I, Privire generală, prefață de G. Istrate, Note, bibliografie de Ilie Dan, București, Ed. Minerva, 540 p.
171. RAD, ILIE (2008). **Cum se scrie un text științific; disciplinele umaniste**, ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Editura Polirom, 294 p.
172. RADU, ION, IONESCU, MIRON, 1987, **Experiență didactică și creativitate**, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 226 p.
173. RĂDULESCU, MIHAELA ȘT, 2006, **Metodologia cercetării științifice: elaborarea lucrărilor de licență, masterat, doctorat**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 184 p.
174. RĂDULESCU, ȘTEFAN, 1971, **Instruirea programată la Limba Română. Sistem și metodă**, București, Editura Didactică și Pedagogică, 262 p.
175. REBOUL, ANNE, MOESCHLER, JACQUES, 1998, **La pragmatique aujourd'hui, Une nouvelle science de la communication**, col. Essais, Paris, Seuil, 209 p.
176. REBOUL, ANNE, MOESCHLER, JACQUES, 1998, **Pragmatique du discours, De l'interprétation de l'énoncé à l'interprétation du discours**, Editura Armand Colin, Colecția U, 224 p.
177. REBOUL, ANNE, MOESCHLER, JACQUES, 2001, **Pragmatica, azi. O nouă știință a comunicării**, Cluj, Editura Echinox, traducere din limba franceză: Liana Pop, 214 p.
178. REBOUL, ANNE, MOESCHLER, JACQUES, 2010, **Pragmatica discursului: de la interpretarea enunțului la interpretarea discursului**, trad. Irinel Antoniu, Institutul European, Iași, colecția ACADEMICA 106, seria Științele limbajului, 204 p.
179. REBOUL, OLIVIER, 1984, **Le langage de l'éducation, analyse du discours**, Paris, p. 9-10.

180. RECANATI, FRANÇOIS, 1981, **Les énoncés performatifs**, Paris, Minuit, 288 p.
181. RICQUEUR, PAUL, 1984, **Metafora vie**, București, Editura Univers (ediția în limba română), 508 p.
182. ROTARU, ILEANA, 2010, **Comunicarea virtuală. Impactul noilor tehnologii informaționale și comunicaționale în spațiul educațional contemporan**, București, Tritonic Grup Editorial, col. Comunicare. Media, 298 p.
183. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 2000, **Argumentarea, modele și strategii**, București, Editura BIC ALL, 208 p.
184. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 2005, **Analiza discursului: ipoteze și ipostaze**, Editura TRITONIC, Colecția Comunicare-media, București, 287 p.
185. ROVENȚA-FRUMUȘANL, DANIELA, 1995, **Semiotica discursului științific**, București, Editura Științifică, 255 p.
186. SAUSSURE, LOUIS DE, MOESCHLER, JACQUES, PUSKAS, GENOVEVA, 2007, **Recent advances in the syntax and semantics of tense, aspect and modality** Ed. Walter de Gruyter, 253 p.
187. SĂLĂVĂSTRU, CONSTANTIN, 1995, **Logică și limbaj educațional**, București, Editura Didactică și Pedagogică, Colecția *Idei pedagogice contemporane*, 312 p.
188. SĂLĂVĂSTRU, CONSTANTIN, 2003, **Teoria și practica argumentării**, Iași, Editura Polirom, 413 p.
189. SĂUCAN, DOINA-ȘTEFANA, 2003, **Comunicarea didactică**, București, Editura ATOS, 240 p.
190. SCÂNTEIE, MIHAELA, 1996, **Introducere în semiotică**, Pitești, Editura Pygmalion, col. Studii, 104 p.
191. SEARLE, JOHN, 1972, **Les actes de langage**, Paris, Editura Hermann, 261 p.
192. SEARLE, JOHN, 1982, **Sens et expression**, Paris, Éditions de Minuit, col. *Le sens commun*, 248 p.
193. SEARLE, JOHN, 1983, **Intentionality. An essay in the Philosophy of Mind**, Cambridge University Press, 292 p.
194. SECRIERU, MIHAELA, 2008, **Didactica limbii române**, Pentru studenții Facultăților de Litere și pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat, grade didactice, ediția a IV-a, Editura StudIS, Iași, 376 p.
195. SECRIERU, MIHAELA, 2011, **Bibliografia signaletică de didactică a Limbii și literaturii române (1757-2010)**, 3 volume, ediția a II-a revăzută și completată, Editura PIM, Iași, 428, 414, 612 p.
196. SECRIERU, MIHAELA, MORARU, SIMONA, MURARAȘU, ROXANA-DOINA, 2008, **Studii de didactică a limbilor moderne**, Editura Universitas XXI, Iași, 254 p.
197. SEGRÉ, CESARE, 1974, **Le strutture e il tempo. Narrazione, poesia, modelli**, Einaudi, Torino, p. 15-19.
198. SEGRÉ, CESARE, 1986, **Istorie – Cultură – Critică**, București, Editura Univers, (în românește de Ștefania Mincu, prefață de Marin Mincu), 392 p.
199. SILVAȘ, ALEXANDRA, 2008, **Comunicare educațională**, Universitatea „Petru Maior” Târgu-Mureș, Departamentul I.F.R.D. Pentru uzul studenților, consultat la adresa http://www.upm.ro/facultati_departamente/depPregatirePersonal/docs/carti/curs_Comunicare_educationala.pdf, la 5.01.2011
200. SLAMA-CAZACU, TATIANA, 1959, **Limbaj și context: problema limbajului în concepția exprimării și a interpretării prin organizări contextuale**, Editura Științifică, București, 466 p.
201. SLAMA-CAZACU, TATIANA, 1968, **Introducere în psiholingvistică**, Editura Științifică, București, 492 p.
202. SLAMA-CAZACU, TATIANA, 1973, **Cercetări asupra comunicării**, București, Editura Academiei, 360 p.
203. STANTON, NICKI, 1995, **Comunicarea**, București, Societatea Știință și Tehnică S.A, 318 p.
204. STOICHIȚOIU-ICHIM, ADRIANA, 2002, **Semiotica discursului juridic**, București, Universitatea din București, consultat la adresa <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/discurs/>, la 15.09.2004
205. SZÉKELY, EVA-MONICA, 2006, **Literatura pentru copii și tineri**, ediția a 2-a revăzută și adăugită, Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, 176 p.

206. SZÉKELY, EVA-MONICA, 2007, **Competența de (re)lectură. Experiențe în viziune integrată**, Cluj-Napoca, Intermedia Group Tg. Mureș, 334 p.
207. ȘERBĂNESCU, ANDRA **Cum se scrie un text**, Iași, Editura Polirom, col. Collegium. Practic, 264 p.
208. ȘERBĂNESCU, ANDRA, 2002, **Întrebarea. Teorie și practică**, Iași, Editura Polirom, col. Collegium. Practic, 280 p.
209. ȘOITU, LAURENȚIU, 2003, **Educația adulților**, Curs, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, consultat la adresa http://xa.yimg.com/kq/groups/23182387/564180630/name/EA_Soitu.pdf la 21.01.2014
210. ȘOITU, LAURENȚIU, BELDIANU, OANA, 2011, **Comunicare educațională**, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, suport de curs, 66 p.
211. ȘTEFĂNEL, ADRIANA, 2014, Analiza de discurs, curs 5, București, consultat la adresa <http://sadianajsc.wordpress.com/?s=curs+5> la 28.07.2014
212. TODOROV, TZVETAN, 1975, **Poetica. Gramatica Decameronului**, București, Ed. Univers (ediția în limba română), 208 p.
213. TODOROV, TZVETAN, 1978, **Les genres du discours**, Paris, Ed. Du Seuil, 309 p.
214. TUȚESCU, MARIANA, 2003, **L'Argumentation, Introduction a l'étude du discours**, București, Editura Universității, consultat la adresa <http://www.unibuc.ro/eBooks/lls/MarianaTutescu-Argumentation/index.htm>, la 19.03.2005 și la adresa <http://ebooks.unibuc.ro/lls/MarianaTutescu-Argumentation/index.htm> la 9.10.2013.
215. VASILIU, EMANUEL, 1990 – **Introducere în teoria textului**, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 164 p.
216. VIGNAUX, GEORGES, 1976, **L'argumentation. Essai d'une logique discursive**, Librairie Droz, Genève – Paris, 338 p.
217. VIGNAUX, GEORGES, 1988. **Le discours, acteur du monde. Enonciation, argumentation et cognition**, Paris, Orphys, 243 p.
218. VLAD, CARMEN, 1982, **Semiotica criticii literare**, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 235 p.
219. VLAD, CARMEN, 1994, **Sensul, dimensiune esențială a textului**, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 214 p.

3. ARTICOLE ÎN PERIODICE

220. ALEXANDRESCU, SORIN, 1976, **Sur les modalités croire et savoir**, în *Langages*, 43. p. 19-28.
221. AMINE MOURAD 1995, **Traitement Automatique des Langues, Introduction**, în *Glossaire de Linguistique Computationnelle*, Document principal originel augmenté par le glossaire de Serge Fleury, 1997, adapté pour le Web et augmenté par Lionel Delafosse, 1999, consultat la adresa <http://ldelafosse.pagesperso-orange.fr/Glossaire/Tal.htm>, la 21.02.2005.
222. ANGELESCU, NADIA, 1977, **Actele de vorbire și sensul enunțului**, în *Probleme de lingvistică generală PLG*, VII, p. 11-14.
223. ANSCOMBRE, JEAN CLAUDE et DUCROT, OSWALD, 1976, **L'argumentation dans ta langue**, în *Langages*, 42, p. 5-27.
224. ANSCOMBRE, JEAN CLAUDE, 1990, **Voulez-vous dériver avec moi?**, în *Communications*, 32, **Voulez-vous dériver avec moi?**, p. 61 -124.
225. ARMENGAUD, FRANÇOISE, 1986, **La pragmatique**, în *Communication et langages*, La pragmatique, Armand Colin, p. 126-127.
226. BALICA, MAGDA, 2009, **Perspective de abordare a învățării adulților și educația la distanță**, în *Revista de pedagogie*, vol. Dezvoltări recente în domeniul educației și formării, no 7-9, p. 37-54.
227. BĂRBAT, RODICA, 1974, **Dimensiuni moderne în poezia lui Eminescu**, în *Orizont*, XXV, nr. 4, p. 4.
228. BAR-HILLEL, Yehoshua, 1954, **Indexical Expressions**, în *Mind*, nr. 63, p. 359-379, consultat la adresa <http://mind.oxfordjournals.org/content/LXIII/251/359.full.pdf>, la 29.07.2014.
229. BEACCO JEAN-CLAUDE, MOIRAND SOPHIE, 1995, **Autour des discours de transmission des connaissances**, în *Langages*, nr. 117, an 29, Armand Colin, p. 32-53,

230. BELDESCU, GHEORGHE, 1958, **Tendințe în sintaxa limbii române literare contemporane**, în *Limba română LR*, nr. 4, p. 441-442.
231. BENTOLILA, A, 1977, **Temps, aspect et modalisation dans un acte de communication**, în *Langue française*, Armand Colin, p. 58-70.
232. BENVENISTE, EMILE, 1970, **L'appareille formel de l'énonciation**, în *Langages*, 17, p. 12-18.
233. BIDU-VRĂNCEANU, ANGELA, 1982, **Câteva reflecții asupra semanticii**, în *Analele Universității București. Limba și literatura română, AUBLLR*, București, XXXI, p. 3-18.
234. BOGHICI, CONSTANTIN, 2013, **Interior în oglindă**, în *Revista Vatra* nr. 12 / 2013, revistă lunară de cultură, editată de Uniunea Scriitorilor, Consiliul Județean Mureș cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor, Târgu Mureș, p. 15.
235. BORCILĂ, MIRCEA, 1967, **Probleme actuale ale analizei discursului**, în *Cercetări de lingvistică CL*, - XXXII, nr. 1, p. 63-70.
236. BOUCHARD, ROBERT, 1996, **Compétence argumentative et production écrite en langue étrangère et maternelle**, în *Langue française*, p. 88-105.
237. BOUDON, PIERRE, 2000, **Entre rhétorique et dialectique: la constitution des figures d'argumentation**, în *Langages*, Entre rhétorique et dialectique: la constitution des figures d'argumentation, Armand Colin, p. 63-86.
238. BROWN, G, LEVINSON, ST, 1978, **Universals in language usage. Politeness phenomena**, în Grody, E.N (ed.), *Questions and Politeness. Strategies in social interaction*, Cambridge Univ. Press, p. 56-289.
239. BULGĂRE, GHEORGHE, 1995, **Valențele expresive ale textului literar – problema stilului**, în *Limba și literatura română pentru elevi*, nr. 1 p. 17-20.
240. CARAGEA, DAN, 2011, **Analiza automată a discursului**, în Dumitrache, Ioan și Iovu, Horia, (coord.), *Manual de autorat științific*, Editura Politehnica Press, București, 152 p.
241. CARPOV, MARIA, 1973, **Modalitatea și substanța ca noțiuni sistematice ale discursului**, în *Anuar de lingvistică și istorie literară*, Iași, 24, p. 89-92.
242. CARPOV, MARIA, 1977, **Analiza semiotică a textului**, în *Limbile moderne în școală*, p. 85-94.
243. CLARKE, DAVID D. et NERLICH, BRIGITTE (1998). **La pragmatique avant Austin: fait ou fantôme ?**, în *Histoire Epistemologie Langage*, p. 107-125.
244. COIRIER, P. & PASSERAULT, J. M, 1990, **Expertise et stratégies dans le résumé de textes argumentatifs**, în *L'année psychologique*, Expertise et stratégies dans le résumé de textes argumentatifs, Université René Descartes, Paris 5, p. 359-380.
245. COSĂCEANU, ANCA, 1987, **Enunțarea – repere semiotice**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, XXXVIII, 1. p. 74-77.
246. COSĂCEANU, ANCA, 1986, **Narativ și liric – nivele de incidență**, în *Studii și cercetări lingvistice, SCL*, XXXVII, nr. 5. p. 327-335.
247. COSMESCU ALEXANDRU, 2010, **Abordări actuale în analiza discursului**, în *Buletin de lingvistică*, nr. 11.
248. COTEANU, ION, 1987, **Style et discours. Table ronde**, în *Analele Universității București. Limbi și literaturi străine AUBLLS*, vol. XXXII, p. 52-60.
249. COTEANU, ION, 1992, **Ce fel de știință este Filologia ?**, în *Buletinul Societății de Științe Filologice din România pe anii 1991-1992*, București, extras Romcart SA, p. 62-97.
250. CREȚU, CARMEN, 1998, **Conținuturile procesului de învățământ, componentă a curriculum-ului**, în *Psihopedagogie*, Editura POLIROM, Iași, p. 99-107.
251. CRISTEA, TEODORA, 1982, **Modalités illocutionnaires et ambiguïté**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, 3, XXVII, p. 243-248.
252. CRISTEA, TEODORA, 1983, **Lingvistica discursului și didactica limbilor străine**, în *Limbile moderne în școală*, I, p. 11-18.
253. CRISTEA, TEODORA, 1989, **Conectori de cooperare în franceză și română**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, 3, XXXIX, p. 225-230.
254. CULIOLI, ANTOINE, 1973, **Sur quelques contradictions en linguistique**, în *Communications*, 20, mai, p. 83-91.
255. DAVIDSON, D, 1978, **What Metaphors Mean**, în *Inquiries into Truth and Interpretation*, Oxford, 1984, p. 245-264.

256. DEDAIC, MIRJANA N. et DALE, KATHERINE, 2012, **Mediated collaborative positioning: The case of prisoner blogs**, în *Discourse, Context & Media*, vol. 1, no 1, p. 20-31.
257. DIJK, T. A. VAN, 1980, **The Semantics and Pragmatics of Functional Coherence in Discourse**, în *Versus*, 26/27, p. 49-65.
258. DIJK, T. A. VAN, 1976, **Pragmatics and Poetics**, în *Pragmatics of Language and Literature*, vol. 2, Amsterdam, Oxford, p. 23-57.
259. DIJK, T. A. VAN, 1977, **Context and Cognition: Knowledge Frames and Speech Act Comprehension**, în *Journal of Pragmatics*, nr. 1, p. 211-232.
260. DIJK, T. A. VAN, 1979, **Pragmatic connectives**, în *Journal of Pragmatics*, nr. 3, North-Holland Publishing Company, p. 447-456.
261. DIJK, T. A. VAN, 1982, **Attitudes et compréhension de textes**, în *Bulletin de psychologie*, Tom XXXV, nr. 356, p. 557-568.
262. DIJK, T. A. VAN, 1985, **Levels and Dimensions of Discourse**, în *Handbook of Discourse Analysis, II, Dimensions of Discourse*, editor T. A. van Dijk, London, New York, p. 1-11.
263. DIJK, T. A. VAN, 1985, **Semantic Discourse Analysis**, în *Handbook of Discourse, Analysis*, vol. 2, *Dimensions of Discourse*, editor T. A. van Dijk, London, New York, p. 103-136.
264. DRAGOȘ, ELENA, 1982, **An Approach to Narrative Discourse**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIV, nr 4, p. 309-315.
265. DRAGOȘ, ELENA, 1984, **Convexitatea și tipologia textuală**, în *Cercetări de lingvistică*, nr. 2, anul XXIX iulie-decembrie, Editura Academiei R.S.R, p. 149-154.
266. DRAGOȘ, ELENA, 1985, **Coeziunea și coerența în lingvistica românească. Privire istorică**, în *Semiotica și Poetica*, nr. 2, Textul și coerența, Universitatea din Cluj-Napoca, Fac. de Filologie, p. 36-52.
267. DRAGOȘ, ELENA, 1989, **Pragmatica și pragmatica textului literar. Sensul pragmatic**, în *Semiotica și Poetica*, nr. 4, Cercetarea textului, Universitatea din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, p. 1-28.
268. DRAGOȘ, ELENA, 1992, **Éléments d'une théorie pragmatique chez Eugenio Coseriu**, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca, an XXXVI, nr. 2, p. 177-187.
269. DRAGOȘ, ELENA, 1992, **Vocația argumentativă a textului narativ-artistic**, în *Semiotica și Poetica*, nr. 5, Lucrările celui de-al V-lea Simpozion de STILISTICĂ-POETICĂ-SEMIOTICĂ, Universitatea din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, p. 30-45.
270. DRAGOȘ, ELENA, 2008, **Fractarea enunțului / fractarea discursului**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, nr. 1, anul LIX, Academia Română, București, p. 85-91.
271. DUBOIS, JEAN & SUMPFF, JOSEPH, 1968, **Linguistique et révolution**, în *Communications*, Seuil, p. 148-158.
272. DUBOIS, JEAN, 1969, **Enoncé et énonciation**, în *Langages*, nr. 13, p. 100-110.
273. DUBOIS, JEAN, 1970, **Dictionnaire et discours didactique**, în *Langages*, anul 5, nr 19/1970, p. 35-47, consultat la adresa http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge_0458726X_1970_num_5_19_2590 la 27.08.2010.
274. DUCROT, O, 1979, **Les lois de discours**, în *Langue française*, Les lois de discours, Armand Colin, p. 21-33.
275. ECO, UMBERTO, 1979, **Text and Encyclopedia**, în *Text vs. Sentence, Basic Questions of Text Linguistics*, Second Part, editor J. S. Petöfi, Hamburg, p. 585-594.
276. FABBRI, PAOLO, 1979, **Champs de manoeuvres didactiques**, în *Le Bulletin du Groupe de recherches sémio-linguistiques (EHESS)*, nr. 7, p. 9-14.
277. FERRARA, ALESSANDRO, 1985, **Pragmatics**, în *Handbook of Discourse Analysis*, vol. 2, *Dimensions of Discourse*, editor T. A. van Dijk, London, New York, p. 137-157.
278. FILLMORE, CH, 1976, **Pragmatics and the Description of Discourse**, în vol. *Pragmatik/Pragmatics*, 2, München, Wilhelm Fink Verlag (Ed. S. Schmidt), p.147-174.
279. FUCHS, CATHERINE, 1983, **Variations discursives**, în *Langages*, 70, p. 1533.
280. GABRIEL PHILIPPE, 1998, **Enseignement et informatique pour tous: où en sommes nous?**, în *Revue française de pédagogie*. Volume 124 N°1, pp. 99-108, consultat la http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rfp_0556-7807_1998_num_124_1_1120, la 14.09.2010.
281. GEERTS, W, MELIS, L, 1976, **Remarques sur le traitement des modalités en linguistique**, în *Langages*, 43, p. 108-115.

282. GOLDEN, JOANNE M, 1985, **Interpreting a Tale. Three Perspectives Text Construction**, în *Poetics*, vol. 14, nr. 5, p. 503-524.
283. GOLOPENȚIA-ERETESCU, SANDA, 1977, **Actes de parole et praxéologie**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XIX, nr 3, p. 371-378.
284. GOLOPENȚIA-ERETESCU, SANDA, 1978, **Morfologia conversației**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, XX, nr. 5, p. 547-552.
285. GRAY, PAUL, 1999, **Time 100: Alan Turing**, în *Time.com*. 29 martie 1999, consultat la adresa <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,990624,00.html> la 18 iunie 2009.
286. GRICE, HERBERT PAUL, 1957, **Meaning**, în *Philosophical Review*, 67, p. 377-368.
287. GRICE, HERBERT PAUL, 1979, **Logique et conversation**, în *Communications*, 30, p. 57-72.
288. GRIZE, JEAN-BLAISE, 1973, **Logique et discours pratique** în *Communications*, nr. 20, p. 92-100.
289. GRIZE, JEAN-BLAISE, 1974, **Argumentation, schématisations et logique naturelle**, în *Revue européenne des Sciences sociales*, 12 (32), p. 183-200.
290. GRIZE, JEAN-BLAISE, 1990, **La construction du discours: un point de vue sémiotique**, în *Le discours, Représentations et interprétations*, Nancy, Presses Universitaires de Nancy, p. 11-18.
291. GRUIȚĂ, GLIGOR, 1960, **Conectiv gramaticale – conectiv semantică**, în *LR*, XXIX, nr. 6, p. 597-604.
292. GUESPIN, LOUIS, 1984, **Introduction**, în *Langages*, nr. 74, p. 5-14.
293. GUESPIN, LUCIEN, 1971, **Problématique des travaux sur le discours politique**, în *Langages*, 23, p. 3-24.
294. HAMMAD, MANAR, 1983, **L'énonciation: procès et système**, în *Langages*, 70, p. 35-46.
295. HARRIS, ZELIG, 1952, **Discourse Analysis**, în *Language*, nr. 2, p. 1-30.
296. HARRIS, ZELIG S, 1969, **Analyse du discours**, în *Langages*, Analyse du discours, Armand Colin, p. 8-45.
297. HARWEG, ROLAND, 1971, **Quelques aspects de la constitution monologique et dialogique de textes**, în *Semiotica*, IV/2, p. 127-148.
298. HIRTT, NICO, 2004, **Les TIC à l'école**, în *Quaderni*, nr. 55, Toamna, *L'État et les collectivités locales face aux techno-réseaux*, pp. 37-48, consultat la adresa http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/quad_0987-1381_2004_num_55_1_1631, la 14 sept. 2010.
299. ILIA, FLORIN, 2003, **AEL, o tehnologie de vârf în Sistemul Educațional Românesc**, în *CNIV-2003, Noi tehnologii de e-learning*, Conferința Națională de Învățământ Virtual, Software educațional, Editura Universității din București, p. 20-27.
300. IONESCU, Felicia-Stela, 2012, **Teorii ale discursului**, în "Educație și cultură", nr. 6, noiembrie, Revista online a Casei Corpului Didactic Mureș, ISSN – L = 1224 – 9319, Tîrgu-Mureș, publicat la adresa <http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/index.php?page=editia-curenta-6> la 1.12.2012.
301. IONESCU, Felicia-Stela, 2013, **Aspecte ale discursului didactic mediat de calculator**, în *Educație și cultură*, nr. 8, Revista online a Casei Corpului Didactic Mureș, ISSN – L = 1224 – 9319, număr dedicat lucrărilor prezentate la Conferința interjudețeană *Creativitate și inovație în educație*, organizatori Casa Corpului Didactic Mureș, Universitatea "Petru Maior" Tîrgu-Mureș, Inspectoratul Școlar Județean Mureș, ediția a doua, 2013, Tîrgu-Mureș, publicat la adresa <http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/uploads/file/rev8sp/lbrom7.pdf> la 1.12.2013.
302. IONESCU, Felicia-Stela, 2014, **Elemente practice ale cercetării discursului didactic mediat**, în *Educație și cultură*, Revista online a Casei Corpului Didactic Mureș, nr. 9, ISSN – L = 1224 – 9319, număr dedicat lucrărilor prezentate la Conferința cu participare internațională *Creativitate și inovație în educație*, ediția a treia, 2014, Tîrgu-Mureș, în curs de publicare la adresa <http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/index.php?page=editia-curenta> și publicat în volum la Editura EIKON, vol. II, p. 75-81
303. JACQUES, FRANCIS, 1983, **La mise en communauté de renoncation**, în *Langages*, 70, p. 47-71.
304. JUGUREANU, RADU, 2004, **AEL, Learning and Content Management System**, în *CNIV-2004, Noi tehnologii de e-learning*, Conferința Națională de Învățământ Virtual, ediția a II-a, 29-31 octombrie 2004, Editura Universității din București, p. 189-198.

305. KUENTZ, PIERRE, 1972, **Parole/discours**, în *Langue française*, nr. 15, p. 18-28.
306. KURODA, SIGE-YUKI, 1976, **Reflections on the Foundation of Narrative Theory from a Linguistic Point of View**, în *Pragmatics of Language and-Literature*, editor T. A. van Dijk, vol. 2, Amsterdam, Oxford, p. 107-140.
307. LANDOWSKI, ERIC, 1983, **Simulacres en construction**, în *Langages*, 70, p. 73-81.
308. MACREA, DIMITRIE, 1965, **Originea și structura limbii române**, în *Probleme de lingvistică română*, București, Editura Științifică, p. 7-45.
309. MĂGUREANU, ANCA, 1977, **Pragmatica textului literar**, în *Limbile moderne în școală*, p. 95-102.
310. MĂGUREANU, ANCA, 1981, **Description /vs/ narration: une remise en question?**, în *Cahiers Roumains d'Études Littéraires CREL*, nr. 2, p. 42-48.
311. MĂGUREANU, ANCA, 1982, **Approche sémiotique des tropes**, în *Analele Universității București. Limbi și literaturi străine AUBLLS*, XXXI, p. 10-13.
312. MĂGUREANU, ANCA, 1983, **Discursul literar ca practică discursivă instituționalizată**, în *Limbile moderne în școală*, vol. I, p. 32-41.
313. MALDIDIER, DENISE et al, 1972, **Discours et Idéologie; quelques bases pour une recherche**, în *Langue française*, 15, p. 116-142.
314. MARANDIN, J. M, 1979, **Problèmes d'analyse du discours. Essais de description du discours français sur la Chine**, în *Langages*, 55, Problèmes d'analyse du discours. Essais de description du discours français sur la Chine p. 17-68.
315. MARCUS, SOLOMON, 1980, **Textual cohesion and Textual Coherence**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, vol XXV, nr. 2, p. 101-112.
316. MENTSCH, DIETRICH and SCHMIDT, SIEGRIEF, 1985, **On the Role of Convention in Understanding Literary Texts**, în *Poetics*, vol. 14, nr. 51, p. 551-574.
317. MIHĂILĂ, ECATERINA, 1980, **Câteva observații asupra textului narativ**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, XXXI, nr. 4, p. 425-430.
318. MIHĂILĂ, ECATERINA, 1987, **From Pragmatic Sense to the Illocutionary Force**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIX, nr. 5, p. 451-453.
319. MIHĂILĂ, RODICA, 1979, **Le discours persuasif**, în *Revue Roumaine de linguistique/ Cahiers de linguistique théorique et appliquée RRL/CLTA*, nr. 1; p. 51-56.
320. MIHĂILĂ, RODICA, 1979, **L'interaction linguistique**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXI, nr. 4, p. 413-420.
321. MIHĂILĂ, RODICA, 1981, **Dans tout dialogue on est trois**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXVI, nr. 3, p. 199-205.
322. MIHĂILĂ, RODICA, 1982, **Paradox or Dilemma of Pragmatics**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXVII, nr. 4, p. 331-338.
323. MIHĂILĂ, RODICA, 1983, **Complicité conversationnelle**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXV, nr. 1, p. 31-38.
324. MOESCHLER, JACQUES, 2001, **Pragmatique; état de l'art et perspectives**, în *Marges linguistiques*, no 1 / mai 2001, Département de Linguistique, Université de Genève, p. 87-102. Consultat la <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/>, la .22.11.2004.
325. MOESCHLER, JACQUES, 2001, **Pragmatique; état de l'art et perspectives**, în Département de Linguistique, Université de Genève, <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/>, consultat la 23.12.2013.
326. MOESCHLER, JACQUES, 2002 și urf., **Pragmatique, cours**, în Département de Linguistique générale et de linguistique française, Université de Genève, <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/>, consultat la 22.11.2004.
327. MOESCHLER, JACQUES, 2002, **Introduction à la pragmatique, et Mise à niveau sémantique-pragmatique; Cours SWISSLING**, în Département de Linguistique, Université de Genève, <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/>, consultat la 3.12.2004.
328. MOLETTE, PIERRE, 2009, **De l'APD à Tropes: comment un outil d'analyse de contenu peut évoluer en logiciel de classification sémantique généraliste**, *Communication au colloque Psychologie et communication*, Tarbes, iunie 2009, consultat la adresa <http://www.tropes.fr/PierreMolette-CommunicationColloquePsychoTarbesJuin2009.pdf>, la 5 iulie 2014.
329. NEF, FREDERIC, 1980, **Notes pour une pragmatique textuelle**, în *Communications*, 32, p. 183-189.
330. OHMAN, RICHARD, 1961, **Actele de vorbire și definiția literaturii**, în *Poetica*

- americană. *Orientări moderne*. Studii critice, antologie, note și bibliografie de M. Borcilă și Richard McLain, Cluj-Napoca, p. 179-199.
331. PANĂ-DINDELEGAN, GABRIELA, 1985, **Preliminarii la semantica modelizatorilor**, în *Analele Universității București, Limba și literatura română, AUBLLR*, XXXIV, p. 15-29.
332. PANTAZI, RALUCA, BÂRZA, VLAD, 2013, **Istoria internetului în România, văzută prin ochii cercetătorului Eugenie Stăicuț: De la rețelele japoneze la primele pagini.ro**, în *HOTNEWS.ro*, interviu publicat la 18 noiembrie 2013, la adresa http://economie.hotnews.ro/stiri-20_ani_internet-16050622-istoria-internetului-romania-vazuta-prin-ochii-cercetatorului-eugenie-staicut-retelele-japoneze-primele-pagini.htm, consultat la 30.06.2014.
333. PARRET, HERMAN, 1960, **Les stratégies pragmatiques**, în *Communications*, 32, p. 250-273.
334. PARRET, HERMAN, 1976, **La pragmatique des modalités**, în *Langages*, 43, p. 47-63.
335. PARRET, HERMAN, 1983, **L'énonciation en tant que deictisation et modalisation**, în *Langages*, 13, juin, p. 83-97.
336. PEIRCE, CH. S, 1987, **D'une nouvelle liste de catégories**, în *Textes fondamentaux de sémiotique*, Paris, Méridiens Klincksieck, p. 21-41.
337. PERAYA, DANIEL, DUMONT, PATRICIA, 2003, **Interagir dans une classe virtuelle: analyse des interactions verbales médiatisées dans un environnement synchrone**, în *Revue française de pédagogie*. vol. 145 nr. 1, p. 51-61, consultat la adresa http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rfp_0556-7807_2003_num_145_1_2984, la 14 sept. 2010.
338. PERAYA, DANIEL, DUMONT, PATRICIA, 2003, **Interagir dans une classe virtuelle: analyse des interactions verbales médiatisées dans un environnement synchrone**, în *Revue française de pédagogie*, vol. 145 nr. 1, p. 51-61, consultat la adresa http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rfp_0556-7807_2003_num_145_1_2984, la 14 sept. 2010.
339. PERNOT, LAURENT, 1998, **La Rhétorique de l'Empire ou comment la rhétorique grecque a inventé l'Empire romain**, în *Rhetorica*, 16, nr. 2, p. 131 -148.
340. PERRET, DELPHINE, 1970, **Les appellatifs. Analyse lexicale et actes de parole**, în *Langages*, 17, p. 112-118.
341. PETOFI, JANOS S, 1977, **Aspects of the Semantic Interpretation of Dialogue**, în *Semantics in the Text. Theoretical Framework*, p. 1-10.
342. PETRESCU, IOANA EM, 1985, **Conceptul de text în viziune deconstructivistă**, în *Semiotica și Poetica*, nr. 2 Textul și coerența, Universitatea din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, p. 70-86.
343. PETRESCU, IOANA EM, 1987, **Prezent și prezență în textul eminescian**, în *Collegium*, nr. 3, Iași, p. 35-40.
344. PLETT, HEINRICH F, 1999, **Rhetoric and intertextuality**, în *Rhetorica*, 17, nr. 3, p. 313-329.
345. POP, LIANA, 1965, **Mărci dialogate**, în *Limba Română, LR*, XXVI, nr. 5, p. 420-426.
346. POP, LIANA, 1967, **Valences discursives**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIX. 32, nr. 4, p. 377-394.
347. PORCAR, CODRUTA et HAINIC, CRISTIAN, 2011, **The Interactive Dimension of Communication: The Pragmatics of the Palo Alto Group**, în *Journal for Communication and Culture*, vol. 1, no 2, p. 4-19.
348. POTTIER, BERNARD, 1976, **Sur la formulation des modalités en linguistique**, în *Langages*, 43, p. 39-46.
349. RANDALL, M, 1985, **Context and Convention**, în *Poetics*, vol. 14, oct, p. 415-433.
350. RASTIER, FRANÇOIS, 1974, **Les problèmes de la description des textes de genre dialogique**, în *Essais de sémiotique descriptive*, Paris, Marne, p. 9305.
351. REBOUL, ANNE, MOESCHLER, JACQUES, 1998, **La pragmatique aujourd'hui, Une nouvelle science de la communication**, în *Sciences Humaines*, no. 89, décembre, Paris, Point Seuil, <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/> 3.12.2004.
352. REBOUL, OLIVIER, 1991, **Peut-il y avoir une argumentation non-rhétorique?**, în *L'argumentation, Colloque de Cerisy*, Text editat de Alain L'Empereur, editor Pierre Mardaga, Colecția *Philosophie et langage*, Paris, p. 107-120, consultat la adresa

- http://books.google.ro/books?id=NEVjO1n44B8C&pg=PA107&lpg=PA107&dq=peut-il+y+avoir+une+argumentation+non+rhetorique+reboul&source=bl&ots=xAtNS4Gypl&sig=TMjT0T_JFdv1ZG_Oad1AhtczVUU&hl=ro&sa=X&ei=r_-2U4rVKouV7Aa41YgoBA&ved=0CCIQ6AewAA#v=onepage&q=peut-ilyavoiruneargumentationnonrhetoriquereboul&f=false, consultat la 4.07.2014.
353. RECANATI, FRANÇOIS, 1979a, **Insinuation et sous-entendu**, în *Communication*, nr. 30, p. 96-106.
354. RECANATI, FRANÇOIS, 1979b, **Le développement de la pragmatique**, în *Langue française*, nr. 42 vol. 1, mai, p. 6-20, consultat la adresa http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_42_1_6151, la 27 august 2010.
355. RENGSTORF, MICHAEL, 1976, **Pour une quatrième modalité narrative**, în *Langages*, 43, p. 75-77.
356. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 1979, **Descriptions et interprétation dans le modèle sémiotique du texte littéraire**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIV, *Cahiers de linguistique théorique et appliquée CLTA*, XVI, 2, p. 35-46.
357. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 1981, **Argumentation et activité discursive (remarques pragmatiques)**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXVI, nr. 6, p. 525-532.
358. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 1981, **Argumentation et intertextualité dans le discours scientifique**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIII, nr. 4, p. 367-378.
359. ROVENTA-FRUMUȘANI, DANIELA, 1986a, **A Pragmatic Reading of Literary Texts**, în *Revue Roumaine de linguistique/ Cahiers de linguistique théorique et appliquée RRL/CLTA*, XXIII, nr. 1, p. 41-47, I.
360. ROVENȚA-FRUMUȘANI, DANIELA, 1986b, **Connecteurs pragmatiques et réglage social**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXVIII, nr. 2, p. 139-145.
361. RUNCAN, ANCA, 1977, **Le dialogue. Préliminaires à une étude logique**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XIX, 3, p. 325-326.
362. RUNCAN, ANCA, 1977, **Propositions pour une approche logique du dialogue**, în *Versus*, 17, August, p. 13-26.
363. RUNCAN-MĂGUREANU, ANCA, 1987, **Aspecte semantice ale constituirii textului**, în *Semantică și semiotică*, sub red. acad. I. Coteanu, prof. dr. Lucia Wald, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, p. 42-57.
364. SĂCRIERU-DRAGOMIR, MIOARA, 2002, **Un lingvist pentru secolul XXI /Materiale ale Colocviului International Filologia secolului XXI, organizat cu prilejul a 80 de ani din ziua nașterii Prof. Eugeniu Coșeriu (Bălți, 18--19 mai 2001); coordonatori: prof. dr. Gheorghe Popa, conf. dr. Maria Șleahțișchi, dr. Nicolae Leahu, Chișinău, Editura Știința, 2002, 224 p.**, în *Anuar de lingvistică și istorie literară, Tom XLII – XLIII, · 2002–2003*, p. 261-262, consultat la adresa <http://www.alil.ro/wp-content/uploads/2012/05/critica2.pdf> la 16.07.2014.
365. SBISA, MARINA, 1963, **Actes de langages et (acte d') énonciation**, în *Langages*, 70, p. 99-106.
366. SCHIFFRIN, DEBORAH, 1988, **Conversation analysis**, în *Linguistics: The Cambridge survey, IV, Language: the sociocultural context*, ed. Fr. J. Newmeyer, Cambridge, Cambridge University Press, p. 251-276.
367. SCHMIDT, SIEGFRIED I, 1990, **Why Literature Is Not Enough, or: Literary Studies as Media Studies**, în *LUMIS-PUBLICATIONS from the Institute for Empirical Literature and Media Research*, Siegen University, p. 3-22.
368. SEGRÉ, CESARE, 1966, **Discurs**, în *Istorie – Cultură – Critică*, București, Ed. Univers, ediția în limba română, p. 316-333.
369. SEGRÉ, CESARE, 1979, **The Nature of Text**, în *Text vs Sentence. Basic Questions of Text Linguistics*. Second Part, editor. J. S. Petofi, Hamburg, p. 77-88.
370. ȘERBĂNESCU, ANDRA, 2003, **Introducere în pragmatică. recenzie a lucrării Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică, de Liliana Ionescu-Ruxăndoiu**, în *Observatorul cultural*. Consultat la http://www.observatorcultural.ro/Introducere-in-pragmatica*articleID_9243-articles_details.html consultat la 17.08.2010.
371. SLAKTA, DENIS, 1974, **Essai pour Austin**, în *Langue française*, 21, p. 90-106.
372. SPERBER, DAN et WILSON, DEIDRE, 1979, **Remarque sur l'interprétation des**

- énonces selon Paul Grice**, în *Communications*, nr, 30, p. 80-95.
373. SZABO, ZOLTAN, 1981, **Text Levels and their Historical Dimensions (Viewed from Stylistic Point of View)**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXIII, nr. 5, p. 455-468.
374. TARSKI, ALFRED 1974, **Adevăr și demonstrabilitate**, în vol. *Epistemologie. Orientări contemporane*, Editura Politică, București, p. 293-316.
375. TODOROV, TZVETAN, 1966, **Les catégories du récit littéraire**, în *Communications*, nr. 8, p. 125-151.
376. TODOROV, TZVETAN, 1969, **Notes sur le langage poétique**, în *Semiotica*, 3, p. 322-329.
377. TODOROV, TZVETAN, 1970, **Problème de l'énonciation**, în *Langages*, 17, p. 3-11.
378. TUȚESCU, MARIANA, 1980, **Proposition /vs/ Phrase**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XX, nr. 4, p. 413-421.
379. TUȚESCU, MARIANA, 1984, **L'énonciation métaphorique**, în *Revue Roumaine de linguistique RRL*, XXVI, nr. 6, p. 463-472.
380. VAN ROOIJ, IRIS, KWISTHOUT, JOHAN, BLOKPOEL, MARK, SZYMANIK, JAKUB, WAREHAM, TODD, TONI, IVAN, 2011, **Intentional Communication: Computationally Easy or Difficult?**, în *Frontiers in Human Neuroscience*, vol. 5.
381. VASILIU, EMANUEL, 1979, **On some Meanings of 'Coherence'**, în *Texte vs. Sentence*, II, *Basic Questions of Text Linguistics/Second Part.*, ed. J. S. Petöfi, Hamburg, Helmut Bouske Verlag, p. 450-466.
382. VIANU, TUDOR, 1956, **Contexte legate și nelegate din punctul de vedere stilistic**, în *Limba română*, LR, V, nr. 3, p. 16-24.
383. VIGNAUX, G, 1981, **Enoncer, argumenter: opérations du discours, logiques du discours**, în *Langue française*, Enoncer, argumenter: opérations du discours, logiques du discours, Armand Colin, p. 91-116.
384. VITACOLONNA, LUCIANO, 1988, **'Text' / 'Discourse' Definitions**, în Petöfi (ed.) *Text and Discourse Constitution; Empirical Aspects*, Berlin, New York, Walter de Gruyter, p. 421 -439.
385. VLAD, CARMEN, 1985, **Sensuri și funcții ale persoanei întâi în textul narativ: Hanu Ancuței**, în vol. *Semiotică și poetică (2), Textul și coerența*, ed. Carmen Vlad, Cluj-Napoca, p. 104-141.
386. VLADA, MARIN, 2003, **E-Learning și software educațional**, în *Conferința Națională de Învățământ Virtual*, CNIV 2003, Software educațional, Editura Universității din București, consultat la adresa <http://fmi.unibuc.ro/ro/pdf/2004/cniv/Definitii-2004.pdf>, la 11.09.2010.
387. VLADA, MARIN, 2004, **Conceptia, proiectarea și elaborarea unui Web Site**, în *Conferința Națională de Învățământ Virtual*, CNIV 2004, Software educațional, Editura Universității din București, volumul și CD-ul ediției, p. 199-206.
388. VLADA, MARIN, 2009, **Metodologia conceperii, elaborării și redactării lucrărilor științifice**, în *Conferința Națională de Învățământ Virtual*, CNIV 2009, Software educațional, Editura Universității din București, p. 47-53, consultat la adresa http://www.icvl.eu/2009/disc/cniv/documente/pdf/sectiuneaA/sectiuneaA_lucrarea04.pdf la 20.10.2009.
389. VULTUR. SMARANDA, 1980, **De la analiza structurală a textului la o teorie a discursului**, în *Viața românească*, XXXII, nr. 5, p. 169-172.
390. WARNING, RAINER, 1979, **Pour une pragmatique du discours fictionnel**, în *Poétique*, nr. 39, p. 321-337.
391. WRIGHT, G. H. VON, 1968, **An Essay in Deontic Logic and the General Theory of Action**, în *Acta Philosophica Fennica*, XXI, 110 p.
392. ZAFIU, RODICA, 1969, **Câteva observații asupra conectorilor pragmatici în limba română**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, XL, nr. 3, p. 315-319.
393. ZAFIU, RODICA, 1983, **Modele narrative din perspectiva textului poetic**, în *Studii și cercetări lingvistice SCL*, XXXVII, nr. 5, p. 376-382.

4. REVISTE, SINTEZE, VOLUME DE CONFERINȚE ȘI ALTE PUBLICAȚII

394. ***, 1974, **Studii de metodică a Limbii și literaturii române**, București, Editura

- Didactică și Pedagogică, coordonator Alexandru Bojin, 276 p.
395. ***, 1981, **Semantica și Semiotică**, București, Editura Științifică și Enciclopedică (sub red. acad. I. Coteanu, prof. dr. Lucia Wald), 343 p.
396. ***, 1985, **Pro Didactica**, Cluj-Napoca, Societatea de Științe Filologice din R.S.R. Filiala Cluj, Buletinul filialei pe anii 1982-1984, 236 p.
397. ***, 1985, **Semiotică și Poetică 2. Textul și coerența**. Cluj-Napoca, Universitatea din Cluj Napoca, Facultatea de Filologie, col. Semiotica și Poetica 2, coordonator Carmen Vlad, 142 p.
398. ***, 1987, **Relații interdisciplinare ale lingvisticii aplicate**, Cluj-Napoca, 18-19 septembrie, sub redacția prof. dr. docent Tatiana Slama-Cazacu, A V-a Sesiune de comunicări GRLA, 304 p.
399. ***, 1989, **Semiotica și Poetica 4. Cercetarea Textului**, Cluj-Napoca, Universitatea din Cluj Napoca, Facultatea de Litere, col. Semiotica și Poetica 4, 138 p.
400. ***, 1990, **Cărți românești de artă oratorică**, București, Editura Minerva (Ediție îngrijită, prefață și note de Mircea Frânculescu), 324 p.
401. ***, 1990, **Semiotica și Poetica 5** Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca, Facultatea de Litere, Al V-lea Simpozion de Stilistică-Poetică-Semiotică, 270 p.
402. ***, 1991, **La Formation multimedia: apprendre et former autrement, Palais des Congres, La Grande Motte**, (dir.). Editura IDATE, col. Colloque du Multipole Technologique Regionale du Languedoc-Roussillon, 334 p.
403. ***, 1992, **Revista de Pedagogie**, vol. 7-8, București, 96 p.
404. ***, 1993, **Buletinul Societății de Științe Filologice din România pe anii 1991-1992**, p. 67-93.
405. ***, 2000, **Paideia**, anul VII, vol. 25-26, București, 182 p.
406. ***, 2000-2006, **ROSLIR**, *Revista semestrială, on line, de studii semio-logice și filosofice românești*, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, consultată *online* la adresa <http://www.rosfir.goldenideashome.com/index.htm> la 26.06.2014.
407. ***, 2007, **Perspective. Argumentarea**, Revistă de didactica Limbii și literaturii române, Nr. 1 (14), Cluj-Napoca, tipărit la Editura Paralela 45, Casa Cărții de Știință, ANPRO – Asociația Națională a Profesorilor de Limba Română, Director Alina Pamfil, 150 p.
408. ***, 2009, **Revista de Pedagogie**, vol. 7-9, Dezvoltări recente în domeniul educației și formării profesionale, București, 288 p.
409. ***, 2013, **Perspective. Internetul și comunicarea**, Revistă de didactica Limbii și literaturii române, Nr. 1 (26), Cluj-Napoca, tipărit la Editura Paralela 45, Casa Cărții de Știință, ANPRO – Asociația Națională a Profesorilor de Limba Română, Director Alina Pamfil, 156 p.
410. IUCU, ROMIȚĂ B, PÂNIȘOARĂ, ION OVIDIU, 2000, **Formarea personalului didactic Raport de cercetare -2**, București, Ministerul Educației Naționale, 112 p.
411. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII, UNICEF, 2006, **Strategii educaționale centrate pe elev**, Buzău, Alpha MDN, coordonator prof. Laurențiu Șoitu, 311 p.
412. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII, SISTEM EDUCAȚIONAL INFORMATIZAT, SIVECO, 2006, **Software educațional AEL**, în special CD nr. 9, consultat fizic la 17.04.2006, disponibil pentru consultare la adresele <http://portal.edu.ro>, <http://forum.edu.ro>, accesate *online* la 12.08.2004.
413. MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI, SIVECO ROMÂNIA, 2004, **Instrucțiuni pentru utilizarea materialelor educaționale aplicabilitate: AEL V. 4.0**, Versiunea documentului: 1.0., septembrie.
414. NOVEANU, EUGEN, POTOLEA, DAN, SIMONA VELEA; PETRE BOTNARIUC; CORNELIA NOVAK, OLIMPIUS ISTRATE, 2008, **Informatizarea sistemului de învățământ, Raport de cercetare evaluativă EVAL SEI – 2008**, Universitatea din București, Institutul de Științe ale Educației, TEHNE, Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație, Asociația pentru Științele Educației ASTED, E-learning România, consultat la adresa http://portal.edu.ro/images/downloads/EvalSEI_raport_2008.pdf, la 27.12.2011.
415. ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ DE STANDARDIZARE ISO, **Standard ISO 7144-1986, Documentation – Presentation of theses and similar documents**, descris la adresa http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=13736 și consultat la adresa <http://dieumsnh.qfb.umich.mx/ciees2009/ISO-7144-theses.pdf> la 08.03.2005.
416. SIVECO ROMÂNIA, 2006, **Literatură. Catalog AeL content**, consultat *online* la adresa

- http://www.advancedelearning.com/materiale/cataloge/ro/cat_lit_ro.pdf, la 3.08.2006.
417. SIVECO ROMÂNIA, 2006, **Pachete de lecții disponibile pentru platforma AeL disciplina Limba și literatura română**, consultat în fișier pdf la adresa <http://forum.portal.edu.ro/index.php?act=Attach&type=post&id=735312>, la 13.04.2006.
418. TROPES, 2012, **Reference Manual (en)**, consultat la adresa http://www.forhe.ro/docs/Tropes_Manual_de_referinta.pdf, la 2.08.2012.
419. TROPES, 2013, Version 8.4, **Manuel de référence**, Logiciel développé par Pierre Molette et Agnès Landré sur la base des travaux de Rodolphe Ghiglione, consultat la adresa <http://www.tropes.fr/ManuelDeTropesV840.pdf>, la 19.01.2014.
420. VLADA, MARIN, ALBEANU, GRIGORE, POPOVICI, DORIN MIRCEA, 2008, **A VI-a Conferință Națională de Învățământ Virtual. Virtual Learning-Virtual Reality. Tehnologii moderne în educație și cercetare. 31 octombrie-2 noiembrie 2008, Constanța, Rezultate recente** București, Editura Universității București, 426 p.
421. VLADA, MARIN, ALBEANU, GRIGORE, POPOVICI, DORIN MIRCEA, 2008, **Proceedings of the 3rd International Conference on Virtual Learning ICVL. Virtual Learning-Virtual Reality. Virtual Environments for Education and Research Models & Methodologies Technologies Software Solutions October, 31 – November 2 2008, Constanța, România** București, Editura Universității din București, 426 p.
422. VLADA, MARIN, ALBEANU, GRIGORE, POPOVICI, DORIN MIRCEA, 2009, **Proceedings of the 4rd International Conference on Virtual Learning ICVL. Virtual Learning-Virtual Reality. Models & Methodologies, Technologies Software Solutions**, București, Editura Universității din București, coll. November 30 – November 1 2009, Iassy, România, 444 p.

5. TEZE DE DOCTORAT ȘI DISERTAȚII

423. IONESCU, FELICIA-STELA, 2012, **Elemente ale comunicării didactice mediate de calculator**, lucrare de disertație, Master *Asigurarea calității învățământului*, Universitatea „Dimitrie Cantemir” Târgu-Mureș, nepublicată.
424. DRĂGAN, SIMONA; 2007, **Scriitura și discurs în teoriile poststructuraliste**, Universitatea din București, Facultatea de Litere, Coordonator științific: conf. univ. dr. Mircea Martin, consultat la adresa http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2007/Partea3/Simona_Dragan_-_Scriitura_si_discurs_in_teorile_poststructuraliste/Rezumat_teza_doctorat_SIMONA_DRAGAN.doc, la 15.01.2014
425. MANTA, MARA IULIANA, 2009, **Discursul didactic din perspectiva pragmatică**, Universitatea din București, Facultatea de Litere, Coordonator științific: prof. univ. dr. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, consultat la adresa <http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2009Noiembrie/MantaMara-Iuliana-FARATITLU/Rezumat.doc>, la 18.08.2010.
426. TOTSCHNIG, MICHAEL, 2000, **Éléments pour une théorie pragmatique de la communication**, présenté dans le cadre de l'examen de synthèse du Doctorat conjoint en communication, Université de Québec à Montréal, Université de Montréal, Concordia University, le 9 août, consultat *online*, publicat de autor la adresele https://www.academia.edu/993492/Elements_dune_pragmatique_textuelle_de_la_communication_mediatisee_par_ordinateur și https://www.academia.edu/405720/Elements_Pour_Une_Theorie_Pragmatique_De-La_Communication, la 3.12.2004.
427. TROHIN, ELENA, 2006, **Particularități lingvistice ale comunicării în Internet**, teză de doctorat susținută la Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Conducător științific: conferențiar dr. Dumitru Melenciuc, Consultant științific: prof. univ. dr. hab. Anatol Ciobanu, consultată la adresa <http://www.cnaa.md/thesis/4834/>, la 13.12.2006.

6. SITOGRAFIE

428. <http://bibliotecalibera.wordpress.com/> – blog destinat bibliotecilor *online* și cărților electronice.
429. <http://cniv.ro/> – site-ul Conferinței Naționale de Învățământ Virtual
430. <http://digitool.dc.bmms.ro:8881/R> – site-ul Biblioteca digitală a Bucureștilor.
431. <http://dominique.maingueneau.pagesperso-orange.fr> – pagina personală Dominique

Maingueneau.

432. <http://eduscol.education.fr/> – portalul național al profesioniștilor în educație din Franța
433. http://fr.wikipedia.org/wiki/Tropes_%28logiciel%29 – site-ul Wikipedia, articol despre programul TROPES
434. <http://l2c2.isc.cnrs.fr/fr/members/annreboul/> – pagină profesională – **Anne Reboul.**
435. <http://link.springer.com/> – portalul de publicații electronice al companiei **Springer Science+Business Media.**
436. <http://portal.edu.ro> – portalul **Sistemului Educațional Informatizat**, cu subpagina <http://portal.edu.ro/index.php/articles/c15/> destinată programului AEL.
437. <http://rhetoric.byu.edu/> – site-ul **Silva Rhetoricae.**
438. http://ro.wikipedia.org/wiki/Google,_Inc. – portalul **Wikipedia, enciclopedia online.**
439. <http://www.cceol.com/index.aspx> – site-ul **Central and Eastern European Online Library.**
440. <http://www.cimec.ro> – site-ul **Centrului de informatică culturală pentru realizarea și gestionarea bazelor de date ale patrimoniului cultural din România.**
441. <http://www.cnrtl.fr/> – site-ul **CNRTL (Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales)**
442. <http://www.discourses.org/> – site personal – **Teun A. van Dijk.**
443. <http://www.doabooks.org/> – **Directory of Open Acces Books.**
444. <http://www.doaj.org/> – **Directory of Open Acces Journals.**
445. <http://www.dwrl.utexas.edu/~davis/crs/rhe321/> – site-ul cursului de **Retorică**, prof. Diana Davis, Universitatea din Texas, Austin.
446. <http://www.edrawsoft.com/> – site-ul **Edraw** – soluții pentru diagrame profesionale.
447. <http://www.edutube.com> – site-ul **Training and Seminar Locators**
448. <http://www.elsevier.com/> – site-ul companiei **Elsevier** – furnizor de știință și informații privind sănătatea.
449. <http://www.forhe.ro> – site-ul **Proiecte strategice pentru învățământul superior**, al UEFISCDI.
450. <http://www.iep.utm.edu/> – site-ul **The Internet Encyclopedia of Philosophy.**
451. <http://www.infocercetare.ro> – site-ul **ANELIS – Acces Național Electronic la Literatura Științifică de Cercetare.**
452. <http://www.patrick-charaudeau.com/> – site personal **Patrick Charaudeau.**
453. <http://www.persee.fr> – **Persée** – portal al programului de publicare electronică a revistelor științifice francofone din domeniul științelor umaniste și sociale.
454. <http://www.remacle.org/> – site-ul **L'antiquité grecque et latine Du moyen âge** de Philippe Remacle, Philippe Renault, François-Dominique Fournier, J. P. Murcia, Thierry Vebr, Caroline Carrat.
455. <http://www.semantic-knowledge.com/tropes.htm> – site-ul oficial al firmei **Cyberlex**, pentru descărcarea programului TROPES.
456. <http://www.tacclle.eu> – site-ul proiectului **TACCLE – Teachers' Aids on Creating Content for Learning Environments**, manual de *e-learning*
457. <http://www.terminometro.info/modules/articles/accueil/index.php> – **Terminometro** – portal tematic multilingv despre terminologie și disciplinele asociate.
458. <http://www.tropes.fr> – site-ul oficial al programului **TROPES.**
459. <http://www.unige.ch/lettres/linge/moeschler/> – pagină profesională – **Jacques Moeschler.**
460. <https://benjamins.com/online/bop/> – **Bibliografie de Pragmatică online**, site-ul Editurii John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, Olanda, consultat cu abonament în perioada 2013-2014.
461. <https://benjamins.com/online/hop/> – **Manual de Pragmatică online**, site-ul Editurii John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, Olanda, consultat cu abonament în perioada 2013-2014.
462. <https://sites.google.com/site/moeschlerjacques/> – site personal Google – **Jacques Moeschler.**
463. <https://sites.google.com/site/pragmaticalingvistica/> – site personal Google – Felicia-Stela Ionescu – **Elemente aplicate de pragmatică lingvistică.**